

«Բիրլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ

Ֆինանսական հաշվետվություններ

*2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար
Անկախ աուդիտորական եզրակացության հետ միասին*

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	1
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	2
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	3
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	4

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1. Ներածություն	5
2. Պատրաստման հիմունքներ	6
3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ	7
4. Զուտ տոկոսային եկամուտ	23
5. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	24
6. Միջնորդավճարների գծով ծախս	24
7. Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ	24
8. Այլ զուտ գործառնական ծախսեր	24
9. Արժեզրկումից կորուստներ	24
10. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	25
11. Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	25
12. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	27
13. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	28
14. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	29
15. Հաճախորդներին տրված վարկեր	30
16. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	37
17. Այլ ակտիվներ	38
18. Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	38
19. Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	38
20. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	39
21. Այլ ներգրավված միջոցներ	40
22. Այլ պարտավորություններ	40
23. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ	40
24. Ռիսկերի կառավարում	41
25. Կապիտալի կառավարում	54
26. Վարկային պարտավորվածություններ	54
27. Պայմանական պարտավորություններ	55
28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ	56
29. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում	58
30. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր	60

**Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ**

Ernst & Young CJSC
1 Northern Ave., office 27
Yerevan, 0001, Armenia
Tel: +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Fax: +374 (10) 500 706
www.ey.com/am

«Էրնսթ Ընդ Յանգ» ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0001
Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27
Հեռ. +374 (10) 500 790
+374 (10) 500 705
Ֆաքս. +374 (10) 500 706

Անկախ աուդիտորական եզրակացություն

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի Բաժնետերերին և Խորհրդին

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ֆինանսական հաշվետվությունների համար ղեկավարության պատասխանատվությունը

Ղեկավարությունը պատասխանատու է սույն ֆինանսական հաշվետվությունները Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան պատրաստելու և ճշմարիտ ներկայացնելու, ինչպես նաև այնպիսի ներքին վերահսկողության համակարգի համար, որը, ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվություններ պատրաստելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է, անցկացված աուդիտի հիման վրա, կարծիք արտահայտել սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ: Մենք աուդիտն անցկացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան: Այդ ստանդարտները պահանջում են, որ մենք հետևենք էթիկայի պահանջներին և պլանավորենք ու իրականացնենք աուդիտը՝ ֆինանսական հաշվետվություններն էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու մասին ողջամիտ հավաստիացում ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտը ներառում է ընթացակարգերի իրականացում ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված գումարների և բացահայտումների վերաբերյալ աուդիտորական ապացույցներ ձեռք բերելու նպատակով: Ընտրված ընթացակարգերը հիմնված են աուդիտորի դատողության վրա՝ ներառյալ խաբեության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկի գնահատումը: Այս ռիսկը գնահատելիս աուդիտորը դիտարկում է ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելու և արժանահավատ ներկայացնելու համար կիրառվող ընկերության ներքին վերահսկողության համակարգը, տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր մշակելու, սակայն ոչ ներքին վերահսկողության համակարգի արդյունավետության մասին կարծիք արտահայտելու նպատակով: Աուդիտը ներառում է նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության համապատասխանության, ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների հիմնավորվածության, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք գտնում ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները, բոլոր էական առումներով, ճշմարիտ են ներկայացնում «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության ֆինանսական վիճակը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, նույն ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքները և դրամական միջոցների հոսքերը՝ Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների համաձայն:

Կառուցելով
բարեկեցիկ աշխարհ

Հանգամանքների լուսարանում

Մենք ուշադրություն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություն 2-ին, որտեղ նկարագրվում է, որ «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն խախտել է ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված նորմատիվը: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվել այս հանգամանքի առնչությամբ:

«Էրնսթ և Կանգ» ՓԲԸ

Առդիտի Բաժնի հիմնադիր գործընկեր՝

Գլխավոր տնօրեն՝ Հ. Սարգսյան՝ ի դեմս լիազորված անձ Է. Հայրապետյանի (գործող 2013 թ. հուլիսի 31-ին տրված լիազորագրի հիման վրա)

13 մարտի, 2015թ.

Սերգեյ Տասկան

Էրիկ Հայրապետյան

**Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն
2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Ծան.</i>	<i>2014թ.</i>	<i>2013թ.</i>
Տոկոսային եկամուտ	4	3,245,797	3,736,869
Տոկոսային ծախս	4	(2,317,641)	(2,345,494)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		928,156	1,391,375
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	5	91,716	91,773
Միջնորդավճարների գծով ծախս	6	(48,407)	(47,707)
Միջնորդավճարների գծով զուտ եկամուտ		43,309	44,066
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ	7	485,168	52,120
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		48,339	743
Այլ զուտ գործառնական ծախսեր	8	(71,568)	(24,632)
Զուտ գործառնական եկամուտ		1,433,404	1,463,672
Արժեզրկումից կորուստներ	9	(1,305,819)	(725,150)
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(699,910)	(618,389)
Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր	10	(518,795)	(505,545)
Վնաս մինչև շահութահարկ		(1,091,120)	(385,412)
Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	11	(15,367)	36,184
Հաշվետու տարվա վնաս		(1,106,487)	(349,228)
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ հարկումից հետո			
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից չիրացված (վնաս)/օգուտ		(108,380)	242,043
Որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից իրացված եկամուտ		(48,339)	(743)
Շահութահարկի ազդեցություն	11	31,344	(48,260)
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ հարկումից հետո		(125,375)	193,040
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ վնաս		(1,231,862)	(156,188)

5-ից 60-րդ էջերում ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները վավերացվել են ղեկավարության կողմից 2015թ. մարտի 13-ին և ստորագրվել են վերջինիս անունից

Գլխավոր գործադիր տնօրեն –
Տնօրինության նախագահ

Արարատ Ղուկասյան

Ֆինանսների և վարչարարության
գլխավոր վարչության պետ

Հայկ Ստեփանյան

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

(հազար ՀՀ դրամ)

	Ծան.	2014թ.	2013թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	12	4,244,173	8,327,826
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	13		
- Բանկի կողմից պահվող		62,887	2,665,910
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		3,118,896	773,337
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	14	15,934,007	5,110,012
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	28,434,633	24,105,161
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	16	1,031,801	1,072,720
Այլ ակտիվներ	17	460,760	560,565
		53,287,157	42,615,531
Ընդամենն ակտիվներ			
Պարտավորություններ			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	18	5,139,212	2,439,877
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	19	3,057,139	750,641
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	20	33,837,588	24,388,803
Այլ ներգրավված միջոցներ	21	3,348,533	5,841,164
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	11	10,548	26,525
Այլ պարտավորություններ	22	146,824	189,346
		45,539,844	33,636,356
Ընդամենը պարտավորություններ			
Սեփական կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	23	8,125,100	8,125,100
Էմիսիոն եկամուտ		257,149	257,149
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ		115,892	241,267
(Կուտակված վնաս) / Չբաշխված շահույթ		(750,828)	355,659
Ընդամենը սեփական կապիտալ		7,747,313	8,979,175
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		53,287,157	42,615,531

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

**Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	<i>Օան.</i>	<i>2014թ.</i>	<i>2013թ.</i>
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Ստացված տոկոսներ		3,222,967	3,787,257
Վճարված տոկոսներ		(2,080,936)	(2,532,539)
Ստացված միջնորդավճարներ		93,264	92,636
Վճարված միջնորդավճարներ		(48,425)	(47,707)
Զուտ մուտքեր վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից		47,782	743
Զուտ (ելքեր)/մուտքեր արտարժույթային գործառնություններից		(65,585)	57,966
Վճարված հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)		(6,074)	(9,964)
Անձնակազմի գծով վճարված աշխատավարձ և այլ ծախսեր		(683,698)	(615,693)
Վճարված այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր		(424,865)	(500,992)
Այլ գործառնական ծախսեր		(20,663)	(6,800)
Գործառնական ակտիվների գուտ (ավելացում)/նվազում			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		152,497	(343,119)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ		(9,590,991)	7,245,642
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(2,167,156)	(1,413,658)
Այլ ակտիվներ		137,676	(156,862)
Գործառնական պարտավորությունների գուտ ավելացում/(նվազում)			
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ		2,174,126	(5,628,129)
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ		2,303,802	188,843
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ		4,966,508	(689,693)
Այլ ներգրավված միջոցների մարումներ		(2,911,065)	(76,873)
Այլ պարտավորություններ		(129,125)	(14,601)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից (մինչև շահութահարկը)		(5,029,961)	(663,543)
Վճարված շահութահարկ		(57,832)	(37,646)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված գործառնական գործունեությունում		(5,087,793)	(701,189)
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(101,245)	(45,704)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր՝ օգտագործված ներդրումային գործունեությունում		(101,245)	(45,704)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ նվազում		(5,189,038)	(746,893)
Փոխարժեքային տարբերությունների ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		1,105,403	103,777
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա սկզբում		8,327,792	8,970,908
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ հաշվետու տարվա վերջում	12	4,244,157	8,327,792

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

**Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն
2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ին ավարտվող տարվա համար**

(հազար ՀՀ դրամ)

	Գանձադրա- կան կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատ- ման պահուստ	Զբաղիված շահույթ/ (Կուտակված վնաս)	Ընդամենը
Մնացորդն առ 2013թ. հունվարի 1	8,125,100	257,149	48,227	704,887	9,135,363
Ընդամենը համապարփակ վնաս					
Հաշվետու տարվա վնաս	-	-	-	(349,228)	(349,228)
Այլ համապարփակ եկամուտ					
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություններ՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	193,634	-	193,634
Որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություններ՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(594)	-	(594)
Ընդամենն այլ համապարփակ եկամուտ	-	-	193,040	-	193,040
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ վնաս	-	-	193,040	(349,228)	(156,188)
Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,125,100	257,149	241,267	355,659	8,979,175
Մնացորդն առ 2014թ. հունվարի 1	8,125,100	257,149	241,267	355,659	8,979,175
Ընդամենը համապարփակ վնաս					
Հաշվետու տարվա վնաս	-	-	-	(1,106,487)	(1,106,487)
Այլ համապարփակ վնաս					
<i>Հաջորդող ժամանակաշրջաններում որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգվող այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներ</i>					
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություններ՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(86,704)	-	(86,704)
Որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություններ՝ առանց հետաձգված հարկի	-	-	(38,671)	-	(38,671)
Ընդամենն այլ համապարփակ վնաս	-	-	(125,375)	-	(125,375)
Ընդամենը հաշվետու տարվա համապարփակ վնաս	-	-	(125,375)	(1,106,487)	(1,231,862)
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,125,100	257,149	115,892	(750,828)	7,747,313

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

1. Ներածություն

(ա) Կազմակերպչական կառուցվածքը և հիմնական գործունեությունը

«Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ն («Բանկ») հիմնադրվել է 2007թ. համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Բանկի հիմնական գործունեությունն է ավանդների ներգրավումը, հաճախորդների հաշիվների սպասարկումը, վարկերի տրամադրումը, վճարահաշվարկային գործառնությունների իրականացումը, ինչպես նաև արժեթղթերով ու արտարժույթով գործարքների իրականացումը: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (ՀՀ ԿԲ) կողմից: Բանկն ունի բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա և Հայաստանի Հանրապետության ավանդների երաշխավորման համակարգի անդամ է:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, Ամիրջյան փ. 18/3: Բանկն ունի չորս մասնաճյուղ:

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մեծամասնությունը տեղակայված է Հայաստանի Հանրապետությունում:

(l) Բաժնետերեր

2007թ. օգոստոսին «Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ»-ը ձեռք բերեց «ԻԹԲ» Միջազգային Առևտրային Բանկ» ՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի 100%-ը, և Բանկը վերանվանվեց «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի:

2008թ. ընթացքում Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը և Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Զարգացման Հիմնադրամը ձեռք բերեցին «Բիբլոս Բանկ Արմենիա» ՓԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի համապատասխանաբար 25%-ը և 10%-ը: Ստորև ներկայացված է Բանկի բաժնետերերի ներկայիս կազմը.

«Բիբլոս Բանկ Էս-Էյ-Էլ» – 65%

Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ – 25%

Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության Միջազգային Զարգացման Հիմնադրամ – 10%

Բանկի վերջնական վերահսկող անձը Ֆրանսուա Բասիլն է:

(բ) Հայաստանի գործարար միջավայրը

Հայաստանի Հանրապետությունը շարունակում է տնտեսական բարեփոխումները և իրավական, հարկային ու վերահսկողական հայեցակարգերի զարգացումը՝ շուկայական տնտեսության պահանջներին համապատասխան: Հայաստանի տնտեսության ապագա կայունությունը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից և զարգացումներից, ինչպես նաև կառավարության կողմից իրականացվող տնտեսական, ֆինանսական և դրամավարկային քաղաքականությունների արդյունավետությունից:

2014թ.-ին Հայաստանի տնտեսության վրա բացասական ազդեցություն ունեցավ հայկական դրամի զգալի արժեզրկումը, ինչը հանգեցրեց կապիտալի արժեքի բարձրացմանը, գնաճի և հետագա տնտեսական աճի նկատմամբ անորոշության ավելացմանը, ինչը կարող է բացասաբար ազդել Բանկի ապագա ֆինանսական վիճակի, գործունեության արդյունքների և բիզնես հեռանկարների վրա:

Ղեկավարությունը կարծում է, որ համապատասխան քայլեր է ձեռնարկում գոյություն ունեցող պայմաններում Բանկի կայունության ապահովման համար:

2. Պատրաստման հիմունքներ

(ա) Համապատասխանության մասին հայտարարություն

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (այսուհետ՝ «ՖՀՄՍ») պահանջների համաձայն:

(բ) ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված նորմատիվի խախտում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը խախտել է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափի նորմատիվը: Նորմատիվի արժեքը գրանցվել էր 26.8%՝ համեմատած թույլատրելի 20%-ի հետ: ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացրել է Բանկին խախտման մասին, համապատասխան պատժամիջոցներ պետք է կիրառվեն: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ամսաթվի դրությամբ խախտումը վերացված չէր:

Ղեկավարությունն ակնկալում է, որ Բանկը մինչև 2015թ. մարտի վերջ կավելացնի նորմատիվային կապիտալը և կվերացնի խախտումը՝ ներգրավելով 5,000,000 ԱՄՆ դոլար գումարի (2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ համարժեք 2,374,850 հազար ՀՀ դրամ գումարի) ստորադաս փոխառություն «Բիբլոս Բանկ» Էս-Էյ-Էլ-ից և վերականգնելով 630,000 հազար ՀՀ դրամ՝ նորմատիվային կապիտալի հաշվարկի նպատակների համար դուրս գրված արժեզրկված վարկերի գծով գրավադրված գույքի բռնագանձման և հետագա վաճառքի միջոցով:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի նորմատիվային կապիտալը կազմել է 7,062,528 հազ. ՀՀ դրամ (2013թ.՝ 8,728,020 հազ. ՀՀ դրամ)՝ պահանջվող 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն չափի հետ համեմատ (2013թ.՝ 5,000,000 հազ. ՀՀ դրամ), և կապիտալի համարժեքության նորմատիվը եղել է 18.1% (2013թ.՝ 22.9%)՝ պահանջվող 12% նվազագույն չափի հետ համեմատ (2013 թ.՝ 12%):

(գ) Զափման հիմունքներ

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են սկզբնական արժեքի հիման վրա: Բացառություն են կազմում վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքով:

(դ) Ֆունկցիոնալ և ներկայացման արժույթ

Բանկի ֆունկցիոնալ արժույթը Հայաստանի Հանրապետության դրամն է («ՀՀ դրամ»), որը, լինելով Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը, արտացոլում է իրադարձությունների և դրանց առնչվող հանգամանքների տնտեսական էությունը:

ՀՀ դրամը նաև այս ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: ՀՀ դրամը Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս փոխարկելի արժույթ չէ:

Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով և բոլոր արժեքները կլորացված են մինչև հազար ՀՀ դրամ, եթե այլ բան նշված չէ:

(ե) Գնահատումների և դատողությունների օգտագործում

Այս ֆինանսական հաշվետվությունները ՖՀՄՍ-ի պահանջներին համապատասխան պատրաստելու համար ղեկավարությունը պետք է կատարի դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն ունեն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման, ինչպես նաև ակտիվների, պարտավորությունների, եկամտի և ծախսի գծով ներկայացված գումարների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և համապատասխան ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ժամանակ գնահատման և կարևոր դատողությունների հետ կապված զգալի անորոշությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է հետևյալ ծանոթագրություններում՝

- վարկերի արժեզրկման գնահատում՝ Ծանոթագրություն 15
- արժեզրկված վարկերի գրավների իրական արժեքի գնահատում՝ Ծանոթագրություն 15 (գ)

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթներ

(ա) Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Փոփոխություններ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում

Բանկը կիրառել է հետևյալ վերանայված ՖՀՄՄ-ները և ՖՀՄՄԿ-ները, որոնք ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՀՀՄՄ 32 «Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում»՝ ՀՀՄՄ 32 ստանդարտի փոփոխություններ

Ստանդարտի սույն փոփոխությունները պարզաբանում են «տվյալ պահին ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք» արտահայտությունը և հաշվանցման չափանիշները քլիրինգային համակարգերի համար, որոնց շրջանակներում օգտագործվում են ոչ միաժամանակյա մարումների մեխանիզմներ: Այս փոփոխությունները ազդեցություն չունեն Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա:

ՖՀՄՄԿ 21 «Տուրքեր»

ՖՀՄՄԿ 21 Մեկնաբանությունը պարզաբանում է, որ կազմակերպությունը ճանաչում է տուրքը որպես պարտավորություն այն դեպքում, երբ տեղի է ունենում համապատասխան օրենսդրությամբ նախատեսվող վճարում պահանջող գործողությունը: Այն դեպքում, երբ տուրքը առաջանում է նվազագույն շեմին հասնելիս, մեկնաբանությունը պարզաբանում է, որ ոչ մի պարտավորություն չի ճանաչվում նախքան նշված նվազագույն շեմին հասնելը: Նշված ՖՀՄՄԿ-ն ազդեցություն չունի Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա, քանի որ Բանկը նախորդ տարիներին կիրառել է ՀՀՄՄ 37 «Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ» ստանդարտի ճանաչման սկզբունքները՝ ՖՀՄՄԿ 21-ի պահանջներին համապատասխան:

ՀՀՄՄ 39 «Ածանցյալ գործիքների նորացում և հեջի հաշվառման շարունակում»՝ ՀՀՄՄ 39 ստանդարտի փոփոխություններ

Սույն փոփոխություններն ազատում են հեջի հաշվառումը դադարեցնելուց այն դեպքերում, երբ հեջավորման գործիք հանդիսացող ածանցյալ գործիքի նորացումը համապատասխանում է որոշակի չափանիշների: Ստանդարտի սույն փոփոխությունը կիրառելի չէ Բանկի համար, քանի որ Բանկը չի նորացրել իր ածանցյալ գործիքները ընթացիկ ժամանակաշրջանում:

ՀՀՄՄ 36 «Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարի բացահայտումներ»՝ ՀՀՄՄ 36 ստանդարտի փոփոխություններ

Այս փոփոխությունները վերացնում են ՖՀՄՄ 13 «Իրական արժեքի չափում» ստանդարտի չնախատեսված հետևանքները ՀՀՄՄ 36 «Ակտիվների արժեզրկում» ստանդարտով անհրաժեշտ բացահայտումների վրա: Բացի այդ, սույն փոփոխությունները պահանջում են բացահայտել այն ակտիվների կամ դրամաստեղծ միավորների փոխհատուցվող գումարները, որոնց գծով արժեզրկում է ճանաչվել կամ տեղի է ունեցել արժեզրկման հակադարձում հաշվետու ժամանակաշրջանում: Այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ գործունեության արդյունքի վրա:

Ստորև ներկայացված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը հետևողականորեն կիրառվել է այս ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների համար:

(բ) Արտարժույթով գործարքներ

Արտարժույթով իրականացվող գործարքները վերահաշվարկվում են Բանկի համապատասխան ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքների կատարման օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի այդ օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Դրամային հոդվածների գծով փոխարժեքային օգուտը կամ վնասն իրենից ներկայացնում է ժամանակաշրջանի սկզբում ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված, արդյունավետ տոկոսադրույքի ու ժամանակաշրջանի վճարումների ճշգրտումով ամորտիզացված արժեքի և հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գործող փոխարժեքով վերահաշվարկված ֆունկցիոնալ արժույթով արտահայտված ամորտիզացված արժեքի միջև տարբերությունը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(բ) Արտարժույթով գործարքներ (շարունակություն)

Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի իրական արժեքի որոշման ամսաթվի դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Սկզբնական արժեքով չափվող, արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային միավորները վերահաշվարկվում են ֆունկցիոնալ արժույթի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքով: Վերահաշվարկի արդյունքում առաջացած արտարժույթային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքների վերահաշվարկման արդյունքում առաջացած տարբերությունների, բացի այն դեպքերից, երբ տարբերությունն առաջանում է արժեզրկման պատճառով, որի դեպքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված արտարժույթային տարբերությունները վերադասակարգվում են որպես շահույթ կամ վնաս, կամ դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման գործիքներ որակված դրամային հոդվածների գծով փոխարժեքային տարբերությունների, որոնք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(գ) Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ թղթադրամները և մետաղադրամները, ներգրավված միջոցների դիմաց ՀՀ ԿԲ-ում տեղական արժույթով պահվող պարտադիր պահուստները, ՀՀ ԿԲ-ում և այլ բանկերում պահվող սահմանափակումներ չունեցող մնացորդները (նուստրո հաշիվներ): Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

(դ) Ֆինանսական գործիքներ

(i) Դասակարգում

Իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափող ֆինանսական գործիքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն, որը՝

- ձեռք է բերվել կամ ստանձնվել է հիմնականում կարճ ժամանակամիջոցում վաճառելու կամ հետգնելու նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին որոշելի, միասին կառավարվող ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու մոտ անցյալում տեղի ունեցած փաստացի դեպքերի վերաբերյալ, կամ
- ածանցյալ գործիք է (բացառությամբ այնպիսի ածանցյալ գործիքի, որը ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր է կամ նախատեսված է որպես արդյունավետ հեջավորման գործիք), կամ
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ կազմակերպության կողմից նախատեսվել է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները կարող է նախատեսել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ստորև ներկայացված պայմաններից մեկի բավարարման դեպքում.

- ակտիվների կամ պարտավորությունների ներքին կառավարումը, գնահատումը և ներկայացումն իրականացվում է իրական արժեքի հիմունքով,
- այն վերացնում կամ էապես նվազեցնում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որը այլապես կառաջանար, կամ
- ակտիվը կամ պարտավորությունը ներառում է պարունակվող ածանցյալ գործիք, որն էականորեն ձևափոխում է դրամական միջոցների հոսքերը, որոնք այլապես կպահանջվեին պայմանագրի համաձայն:

Պոտենցիալ բարենպաստ պայմաններ ենթադրող (դրական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև ձեռք բերված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես ակտիվ: Պոտենցիալ ոչ բարենպաստ պայմաններ ենթադրող (բացասական իրական արժեք) առևտրական նպատակներով պահվող բոլոր ածանցյալ գործիքները, ինչպես նաև տրամադրված օպցիոնները, ներկայացվում են որպես պարտավորություն:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(դ) Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Ֆինանսական գործիքների համապատասխան դասակարգումը ղեկավարությունը որոշում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները և իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքները սկզբնական ճանաչումից հետո չեն վերադասակարգվում իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից: Ֆինանսական ակտիվները, որոնք համապատասխանում են վարկերի և դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը, կարող են վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների կամ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքների դասից, եթե Բանկը մտադիր է և ի վիճակի է պահել այդ գործիքները մոտ ապագայում կամ մինչև մարման ժամկետը: Այլ ֆինանսական գործիքները կարող են վերադասակարգվել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների դասից հազվագյուտ հանգամանքներում: Հազվագյուտ հանգամանքներն ի հայտ են գալիս եզակի արտասովոր դեպքի արդյունքում, երբ գրեթե անհավանական է, որ այն կրկին տեղի կունենա մոտ ապագայում:

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գնանշված չեն գործող շուկայում, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնք Բանկը:

- մտադիր է անմիջապես կամ կարճ ժամկետում վաճառել,
- սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսել է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող,
- սկզբնական ճանաչման պահին նախատեսում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- կարող է չփոխհատուցել ըստ էության ողջ իր սկզբնական ներդրումը այլ պատճառով, քան վարկային ռիսկի վատթարացումը:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով և ֆիքսված մարման ժամկետով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք Բանկը հստակ մտադրված է և ի վիճակի է պահել մինչև մարման ժամկետի լրանալը, բացառությամբ նրանց

- որոնց Բանկը սկզբնական ճանաչման ժամանակ նախատեսում է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, կամ
- որոնց Բանկը դասակարգում է որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ
- որոնք բավարարում են վարկերի կամ դեբիտորական պարտքերի սահմանմանը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներն իրենցից ներկայացնում են ոչ ածանցյալ գործիք հանդիսացող ֆինանսական ակտիվներ, որոնք Բանկի կողմից նախատեսված են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ որոնք դասակարգված չեն որպես փոխառություններ ու դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

(ii) Ճանաչում

Բանկը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է, երբ դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները կամ վաճառքները հաշվառվում են գործարքի ամսաթվի դրությամբ:

(iii) Չափում

Ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը սկզբնական ճանաչման պահին չափվում է իրական արժեքով՝ գումարած՝ այն դեպքում, երբ դա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի հետ կապված այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(դ) Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական ակտիվները, ներառյալ ակտիվ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները, չափվում են իրենց իրական արժեքներով՝ առանց կատարելու որևէ նվազեցում գործարքի հետ կապված այն ծախսումների գծով, որոնք Բանկը կարող է կրել վաճառքի կամ այլ ձևով օտարման ժամանակ, բացառությամբ հետևյալ ֆինանսական ակտիվների՝

- փոխառություններ և դեբիտորական պարտքեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, և
- բաժնային գործիքների մեջ ներդրումներ, որոնք գործող շուկայում չունեն գնանշված շուկայական գին, և որոնց իրական արժեքը չի կարող արժանահավաստորեն չափվել, որոնք չափվում են սկզբնական արժեքով:

Բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով, բացառությամբ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորությունների և այն ֆինանսական պարտավորությունների, որոնք առաջանում են, երբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի փոխանցումը չի որակվում որպես ապաճանաչման ենթակա:

(iv) Ամորտիզացված արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքն իրենից ներկայացնում է այն գումարը, որով ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական ճանաչված գումարի և մարման գումարի միջև տարբերության կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ հանած ֆինանսական ակտիվի արժեզրկումից կորուստը: Հավելավճարները և գեղչերը, ներառյալ գործարքի հետ կապված սկզբնական ծախսումները, ընդգրկված են համապատասխան գործիքի հաշվեկշռային արժեքում և ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գործիքի արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

(v) Իրական արժեքի չափման հիմունքներ

Իրական արժեքն այն գինն է, որը չափման ամսաթվի դրությամբ, ընթացիկ շուկայական պայմաններում, հիմնական կամ, դրա բացակայության դեպքում, ամենաբարենպաստ շուկայում կստացվեր շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում ակտիվը վաճառելու կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելու դիմաց: Պարտավորության իրական արժեքն արտացոլում է վերջինիս չկատարման ռիսկը:

Հնարավորության դեպքում, Բանկը չափում է գործիքի իրական արժեքը՝ կիրառելով այդ գործիքի համար ակտիվ շուկայում գնանշվող գները: Շուկան համարվում է ակտիվ, եթե ակտիվի կամ պարտավորության գծով գործարքները տեղի են ունենում բավարար հաճախականությամբ և բավարար ծավալով՝ շարունակական հիմունքով գնային տեղեկատվություն տրամադրելու համար:

Ակտիվ շուկայում գնանշվող գնի բացակայության դեպքում, Բանկը կիրառում է գնահատման մեթոդներ՝ դիտարկելի տվյալների օգտագործումն առավելագույնի և ոչ դիտարկելի տվյալների օգտագործումը նվազագույնի հասցնելու նպատակով: Ընտրված գնահատման մեթոդը ներառում է բոլոր այն գործոնները, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին նման հանգամանքներում:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի լավագույն վկայությունը սովորաբար գործարքի գինն է, այսինքն՝ տրված կամ ստացված հատուցման իրական արժեքը: Եթե Բանկը որոշում է, որ սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքը տարբերվում է գործարքի գնից, և իրական արժեքը չի հիմնավորվում ակտիվ շուկայում նմանատիպ ակտիվի կամ պարտավորության համար գնանշվող գնով կամ հիմնված չէ գնահատման այնպիսի մեթոդի վրա, որն օգտագործում է միայն դիտարկելի տվյալները, ապա ֆինանսական գործիքի սկզբնական չափումն իրականացվում է իրական արժեքով՝ ճշգրտված սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և գործարքի գնի միջև տարբերության հետաձգմամբ: Հետագայում, տարբերությունը ճանաչվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ համապատասխան հիմունքով, սակայն ոչ ուշ այն պահից, երբ գնահատումն ամբողջովին հիմնավորվում է շուկայի դիտարկելի տվյալներով, կամ երբ գործարքն ավարտվում է:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(դ) Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Եթե իրական արժեքով չափվող ակտիվը կամ պարտավորությունն ունի պահանջարկի և առաջարկի գին, ապա Բանկը չափում է ակտիվները և երկար դիրքերը պահանջարկի գնով, իսկ պարտավորությունները և կարճ դիրքերը՝ առաջարկի գնով:

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքի մակարդակների փոփոխությունները այն հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում, որի ընթացքում դրանք տեղի են ունեցել:

(vi) Հետագա չափման հետևանքով առաջացած շահույթ և վնաս

Ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից առաջացած շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է հետևյալ կերպ.

- շահույթում կամ վնասում ճանաչվում է այն ֆինանսական գործիքի գծով շահույթը կամ վնասը, որը դասակարգված է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է կապիտալում՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (բացառությամբ արժեզրկումից կորուստների և վաճառքի համար մատչելի պարտքային ֆինանսական գործիքների գծով փոխարժեքային տարբերություններից առաջացած շահույթի և վնասի), մինչև նշված ակտիվն ապաճանաչվում է և այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով շահույթը կամ վնասը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, երբ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունն ապաճանաչվում է կամ արժեզրկվում է, ինչպես նաև ամորտիզացիայի միջոցով:

(vii) Ապաճանաչում

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվն այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ փոխանցում է ֆինանսական ակտիվն այնպիսի գործարքում, որում փոխանցվում են ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կամ որում Բանկը ոչ պահպանում, ոչ էլ փոխանցում է սեփականության հետ կապված ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը: Ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվի գծով տոկոսները, որոնք առաջացել կամ պահպանվել են Բանկի կողմից, ճանաչվում են որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում: Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ պայմանագրային պարտականությունները կատարվում են կամ չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են:

Բանկը կատարում է գործարքներ, որոնցով փոխանցում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվների սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները կամ դրանց մի մասը: Եթե ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր կամ ըստ էության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են, ապա փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը ոչ փոխանցում է, ոչ էլ պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, այն ապաճանաչում է ակտիվը, եթե կորցնում է դրա նկատմամբ վերահսկողությունը:

Փոխանցումների այն գործարքներում, որոնցում Բանկը պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով նա ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(դ) Ֆինանսական գործիքներ (շարունակություն)

Բանկը դուրս է գրում անհավաքագրելի համարվող ակտիվները:

(viii) Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարքներ, որի դեպքում արժեթղթերն արտացոլվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ պայմանագրային կողմի պարտավորությունը ներառվում է հետգնման գործարքների գծով վճարվելիք գումարների կազմում: Վաճառքի և հետգնման գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային ծախս և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետգնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վերավաճառքի նպատակով հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ձեռք բերված արժեթղթերը գրանցվում են որպես հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ Բանկերի նկատմամբ պահանջների կամ հաճախորդներին տրված վարկերի կազմում: Ձեռքբերման և վերավաճառքի գների տարբերությունը դիտվում է որպես տոկոսային եկամուտ և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում հետգնման պայմանագրի գործողության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ վաճառք նախատեսող պայմանագրի շրջանակներում գնված ակտիվները վաճառվում են երրորդ անձանց, ապա արժեթղթերը վերադարձնելու պարտավորությունն արտացոլվում է որպես առևտրական նպատակներով պահվող պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

(ix) Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները ներառում են սվոպերը, ֆորվարդները, ֆյուչերսները, տոկոսադրույքների, արտարժույթների փոխարժեքների, թանկարժեք մետաղների, բորսաներում շրջանառվող օպցիոնները, ինչպես նաև այս գործիքների ցանկացած համակցություն:

Ածանցյալ գործիքների սկզբնական ճանաչումը կատարվում է ածանցյալ գործիքի պայմանագրի կնքման օրը գործող իրական արժեքով: Հետագայում ածանցյալ գործիքները վերաչափվում են իրական արժեքով: Բոլոր ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ՝ դրական իրական արժեքի դեպքում և որպես պարտավորություն՝ բացասական իրական արժեքի դեպքում:

Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են անմիջապես շահույթում կամ վնասում:

Թեև Բանկն ածանցյալ գործիքների առք ու վաճառք իրականացնում է ռիսկի հեջավորման նպատակով, այս գործիքները չեն համապատասխանում հեջի հաշվառման պահանջներին:

(x) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով գուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք, ինչպես նաև հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

(ե) Հիմնական միջոցներ

(i) Մեփական ակտիվներ

Հիմնական միջոցների միավորները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները:

Երբ հիմնական միջոցի միավորը բաղկացած է օգտակար ծառայության տարբեր ժամկետ ունեցող խոշոր բաղկացուցիչներից, այդ բաղկացուցիչները հաշվառվում են որպես հիմնական միջոցների առանձին միավորներ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(ե) Հիմնական միջոցներ (շարունակություն)

(ii) Մաշվածություն

Մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը առանձին ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Մաշվածության հաշվարկը սկսվում է հիմնական միջոցի ձեռք բերման պահից, իսկ սեփական ուժերով կառուցված ակտիվների դեպքում՝ վերջիններիս կառուցումն ավարտելու և շահագործման հանձնելու պահից: Հողը չի մաշեցվում: Օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետները հետևյալն են.

շենքեր	50 տարի
համակարգիչներ և հեռահաղորդակցման սարքեր	1-5 տարի
շինություն և սարքավորումներ	5-10 տարի
փոխադրամիջոցներ	5 տարի

Վարձակալված միջոցների բարելավումների գծով մաշվածությունը հաշվարկվում է ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետից և վարձակալության գործողության ժամկետից նվազագույնի ընթացքում:

(գ) Ոչ նյութական ակտիվներ

Ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները:

Համակարգչային ծրագրերի, լիցենզիաների ձեռքբերման ծախսերը կապիտալացվում են որպես առանձին ծրագրի ձեռքբերման և ներդրման գծով ծախսումներ:

Ամորտիզացիան ճանաչվում է որպես ծախս շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով գծային մեթոդը ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայության գնահատված ժամկետը կազմում է 1-ից 10 տարի:

(ե) Գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվներ

Բանկը ճանաչում է գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ ունի գրավի նկատմամբ ամբողջական և վերջնական իրավունքներ:

Գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից նվազագույնով՝ հանած վաճառքի կազմակերպման ծախսերը: Սկզբնական ճանաչման պահին գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները չափվում են չաշխատող/դուրսգրված վարկի հաշվեկշռային արժեքով՝ ներառյալ գրավի բռնագանձման հետ կապված ծախսումները: Իրական արժեքի և վաճառքի կազմակերպման ծախսերի տարբերությունը հանդիսանում է գրավի գնահատված վաճառքի գինը բնականոն գործունեության ընթացքում՝ հանած վաճառքի հարակից ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները վերանայվում են որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգվելու տեսանկյունից և համապատասխանաբար վերադասակարգվում են այդ դասի չափանիշները բավարարելու դեպքում:

Գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվները ներառվում են այլ ակտիվների կազմում:

Գրավի նկատմամբ սեփականության ձեռքբերման արդյունքում առաջացած ակտիվների օտարումից ստացվող օգուտը և վնասը ճանաչվում են զուտ հիմունքով «Այլ գործառնական եկամուտ» հոդվածում՝ շահույթում կամ վնասում:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(ը) Արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք առկա է որևէ հայտանիշ, ըստ որի ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը կարող է արժեզրկված լինել: Նման վկայության առկայության դեպքում Բանկը որոշում է արժեզրկումից կորստի գումարը:

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբն արժեզրկվում է, և արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են այն և միայն այն դեպքում, երբ առկա է որևէ հայտանիշ ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման մասին, որը սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ ավելի դեպքերի արդյունք (կորստի դեպք) է, և այդ դեպքը (կամ դեպքերը) ազդեցություն է ունեցել ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի գծով դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերի վրա, որոնք հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վկայությունը կարող է ներառել պարտավորությունների չկատարումը կամ վճարումների հետաձգումը վարկառուի կողմից, վարկային պայմանագրի պայմանների խախտումները վարկառուի կողմից, ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Բանկն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի, վարկառուի կամ թողարկողի սնանկացման հայտանիշները, արժեթղթի համար գործող շուկայի վերացումը, գրավի արժեքի նվազումը կամ ակտիվների խմբին վերաբերող այլ դիտարկելի տվյալները, ինչպիսիք են խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների վճարունակության վատթարացումը, կամ տվյալ խմբի կազմի մեջ մտնող վարկառուների կողմից պարտականությունների չկատարման հետ փոխկապակցված տնտեսական պայմանների փոփոխությունը:

Հնարավորության դեպքում Բանկը փորձում է իրականացնել վարկի պայմանների վերանայում, այլ ոչ գրավի բռնագանձում: Մա կարող է ներառել վճարումների երկարաձգում և պայմանագիր նոր վարկի պայմաններով:

Պայմանների այդպիսի վերանայման հաշվառումը հետևյալն է.

- Եթե վարկի արժույթը փոխվել է, ապա հին վարկն ապաճանաչվում է, և նոր վարկ է ճանաչվում,
- Եթե վարկի վերանայումը պայմանավորված չէ փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով՝ Բանկն օգտագործում է նույն մոտեցումը, ինչ ֆինանսական պարտավորությունների համար.
- Եթե վարկի պայմանների վերանայումը պայմանավորված է փոխառուի ֆինանսական դժվարություններով, և վարկն արժեզրկվել է վերանայումից հետո, ապա Բանկը նոր դրամական հոսքերի ներկա արժեքի գեղչված սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով, և մինչև վարկի պայմանների վերանայումը հաշվեկշռային արժեքի տարբերությունը ճանաչում է որպես տվյալ ժամանակահատվածի արժեզրկումից կորուստ: Այն դեպքում, եթե վարկը չի արժեզրկվել վերանայումից հետո, ապա Բանկը վերահաշվարկում է արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Երբ պայմանները վերանայվել են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերահսկում է վերանայված վարկերը՝ համոզվելու, որ բոլոր չափանիշները պահպանված են, և որ ապագա վճարումները, ամենայն հավանականությամբ, կիրականացվեն: Վարկերը շարունակում են լինել անհատական կամ խմբային արժեզրկման գնահատման առարկա՝ հաշվարկներում օգտագործելով վարկի սկզբնական կամ ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքը:

(ի) Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները հիմնականում ներառում են վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը: Բանկը վերանայում է իր փոխառությունները և դեբիտորական պարտքերը արժեզրկումը կանոնավոր հիմունքով գնահատելու նպատակով:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(ը) Արժեզրկում (շարունակություն)

Բանկը նախ գնահատում է, թե արդյոք գոյություն ունի արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշ այն առանձին վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են, և ապա առանձին կամ հավաքական հիմունքով՝ այն վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի գծով, որոնք առանձին վերցված նշանակալի չեն: Եթե Բանկը որոշում է, որ առանձին գնահատված վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով լինի այն նշանակալի կամ ոչ նշանակալի, արժեզրկման անկողմնակալ վկայություն չկա, ապա Բանկը ներառում է այդ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը պարտքային ռիսկի համանման բնութագրերով վարկերի և դեբիտորական պարտքերի խմբում և դրանք հավաքական հիմունքով գնահատում արժեզրկման տեսանկյունից: Այն վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնք առանձին են գնահատվում արժեզրկման տեսանկյունից, և որոնց գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում կամ շարունակվում է ճանաչվել, չեն ներառվում արժեզրկման հավաքական հիմունքով գնահատման մեջ:

Եթե առկա է օբյեկտիվ հայտանիշ, որ վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորուստ է տեղի ունեցել, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես վարկի կամ դեբիտորական պարտքի հաշվեկշռային արժեքի և ապագա գնահատված դրամական միջոցների հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն, ներառյալ սպասվող դրամական հոսքերը երաշխիքներից և գրավներից, գեղջված վարկի նախնական արդյունավետ տոկոսադրույքով: Պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հոսքերը և նախկին փորձի վրա հիմնված վնասները, որոնց գծով ներկա տնտեսական պայմաններն արտացոլող առկա տեղեկատվության հիման վրա կատարվել են ճշգրտումներ, հանդիսանում են դրամական միջոցների ակնկալվող հոսքերի գնահատման հիմք:

Որոշ դեպքերում դիտարկելի տվյալները, որոնք պահանջվում են վարկի կամ դեբիտորական պարտքի գծով արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար, կարող են լինել սահմանափակ կամ այլևս ոչ ամբողջությամբ առնչվող տվյալ հանգամանքներին: Դա կարող է տեղի ունենալ, երբ վարկառուն ֆինանսական դժվարությունների մեջ է և համանման վարկառուների վերաբերյալ քիչ պատմական տվյալներ կան: Այդպիսի դեպքերում արժեզրկումից կորստի չափը գնահատելու համար Բանկն օգտագործում է իր փորձը և դատողությունները:

Փոխառության և դեբիտորական պարտքերի գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում են այնքանով, որքանով փոխհատուցվող գումարի հետագա աճը կարելի է անկողմնակալորեն վերագրել արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը:

Այն դեպքերում, երբ վարկի հավաքագրումը հնարավոր չէ, վարկը դուրս է գրվում ի հաշիվ արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստի: Բանկը վարկի մնացորդը (և արժեզրկման գծով ձևավորված համապատասխան պահուստները) դուրս է գրում, երբ ղեկավարությունը որոշում է, որ վարկը ենթակա չէ հավաքագրման և ձեռնարկվել են վարկի վերադարձի հետ կապված բոլոր անհրաժեշտ քայլերը:

(ii) Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները ներառում են վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներում ընդգրկված չգնանշվող բաժնային գործիքները, որոնք չեն հաշվառվում իրական արժեքով, քանի որ դրանց արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել: Եթե առկա է այդ ներդրումների գծով արժեզրկումից կորստի անկողմնակալ վկայություն, ապա կորստի գումարը չափվում է որպես ներդրման հաշվեկշռային արժեքի և համանման ֆինանսական ակտիվների ներկա շուկայական տոկոսադրույքով գեղջված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքի միջև տարբերություն:

Այս ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և ենթակա չեն հակադարձման:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(ը) Արժեզրկում (շարունակություն)

(iii) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակված վնասը փոխանցելով շահույթի կամ վնասի կազմ՝ որպես վերադասակարգման ճշգրտում: Կուտակված վնասը, որը այլ համապարփակ եկամտից վերադասակարգվում է շահույթի կամ վնասի կազմ, հանդիսանում է ձեռքբերման արժեքի՝ հանած մայր գումարի մարումները ու ամորտիզացիան և ընթացիկ իրական արժեքի՝ հանած նախկինում շահույթի կամ վնասի կազմում ճանաչված արժեզրկումից կորուստները, միջև տարբերությունը: Ժամանակի արժեքին վերագրելի արժեզրկման գծով պահուստի փոփոխություններն արտացոլվում են որպես տոկոսային եկամտի բաղադրիչ:

Եթե հետագա ժամանակաշրջանում արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթի իրական արժեքն աճում է, և այդ աճը հնարավոր է անկողմնակալորեն վերագրել շահույթի կամ վնասի կազմում արժեզրկումից կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած իրադարձությանը, ապա արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, իսկ հակադարձված գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այնուհանդերձ, արժեզրկված վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթի իրական արժեքի ցանկացած հետագա վերականգնումը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում:

(i) Ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ նվազեցված վաճառքի ծախսերով, ու օգտագործման արժեքից առավելագույնի տարբերություն: Օգտագործման արժեքը գնահատելիս դրամական միջոցների գնահատված ապագա հոսքերը գեղչվում են՝ օգտագործելով մինչև հարկումը գեղչման այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքից մեծապես անկախ և դրամական միջոցների ներհոսք չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե փոխվել են փոխհատուցվող գումարը որոշելու համար օգտագործվող գնահատումները: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի՝ առանց համապատասխան մաշվածության և ամորտիզացիայի, եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

(թ) Պահուստներ

Պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է, երբ Բանկը որպես անցյալ դեպքերի արդյունք ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտների արտահոսք: Եթե ազդեցությունն էական է, պահուստները որոշվում են՝ գեղչելով ակնկալվող դրամական հոսքերը՝ օգտագործելով գեղչման՝ մինչև հարկումը գործող այն դրույքը, որն արտացոլում է ժամանակի մեջ փողի արժեքի շուկայի ներկա գնահատականը և, կիրառելիության դեպքում՝ պարտավորությանը բնորոշ ռիսկերը:

(ժ) Վարկային պարտավորվածություններ

Բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկը հանձն է առնում վարկային պարտավորվածություններ, որոնք ներառում են վարկավորման չօգտագործված պարտավորվածությունները, ակրեդիտիվները և երաշխիքները:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը իրենցից ներկայացնում են պայմանագրեր, որոնք պարտավորեցնում են Բանկին կատարել սահմանված վճարումներ, փոխհատուցելու համար վնասը, որը կրում է այդ պայմանագրի տիրապետողը՝ որոշակի պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի պայմանների համաձայն վճարումը ժամանակին չկատարելու հետևանքով:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(ժ) Վարկային պարտավորվածություններ (շարունակություն)

Ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունն ի սկզբանե ճանաչվում է իրական արժեքով՝ հանած գործարքի հետ կապված ծախսումները և հետագայում չափվում է երկու մեծություններից առավելագույնով՝ ի սկզբանե ճանաչված գումարը հանած կուտակված ամորտիզացիան կամ երաշխավորության գծով ցանկացած կորուստների պահուստը: Ֆինանսական երաշխավորության գծով կորուստների պահուստը և վարկային այլ պարտավորվածությունները ճանաչվում են, երբ գոյություն ունի վնաս կրելու հավանականություն և այդ վնասը հնարավոր է արժանահավատորեն չափել:

Ֆինանսական երաշխավորության գծով պարտավորությունները և վարկային այլ պարտավորվածությունների գծով պահուստները ներառվում են այլ պարտավորությունների կազմում:

Վարկային պարտավորվածությունները չեն ճանաչվում, բացառությամբ հետևյալ պարտավորվածությունների.

- վարկային պարտավորություններ, որոնք Բանկը դասակարգում է որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ,
- եթե Բանկն ունի իր վարկային պարտավորություններից առաջացող ակտիվների՝ դրանց առաջացումից կարճ ժամանակ անց վաճառելու նախկին փորձ, ապա նույն դասում գտնվող բոլոր վարկային պարտավորությունները դիտվում են որպես ածանցյալ գործիքներ,
- վարկային պարտավորություններ, որոնք կարող են մարվել գուտ հիմունքով՝ դրամական միջոցներով կամ մեկ այլ ֆինանսական գործիք մատակարարելով կամ թողարկելով,
- շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորություններ:

(ի) Բաժնետիրական կապիտալ

i. Սովորական բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Սովորական բաժնետոմսերի և բաժնետոմսերի օպցիոնների թողարկմանն ուղղակիորեն վերագրելի լրացուցիչ ծախսերը ճանաչվում են որպես կապիտալի նվազեցում՝ առանց հարկային հետևանքների:

ii. Էմիսիոն եկամուտ

Թողարկված բաժնետոմսերի անվանական արժեքից ավել վճարվող ցանկացած գումար ճանաչվում է որպես Էմիսիոն եկամուտ:

iii. Շահաբաժիններ

Շահաբաժիններ հայտարարելու և վճարելու Բանկի կարողությունը կարգավորվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:

Սովորական բաժնետոմսերի շահաբաժիններն արտացոլվում են որպես չբաշխված շահույթի բաշխում այն ժամանակահատվածում, երբ հայտարարվում են:

(լ) Հարկում

Շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ հարկի այն մասի, որը վերաբերում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միավորներին կամ ուղղակիորեն կապիտալում ճանաչված՝ բաժնետերերի հետ իրականացված գործառնություններին, որի դեպքում շահութահարկը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը ժամանակաշրջանի հարկվող շահույթի գծով վճարման ենթակա ակնկալվող շահութահարկի գումարն է, որը հաշվարկվում է կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, ինչպես նաև նախորդ տարիների վճարման ենթակա հարկերի գծով կատարված ճշգրտումները:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(լ) Հարկում (շարունակություն)

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները ճանաչվում են ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակների համար օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակների համար օգտագործվող գումարների ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ չեն ճանաչվում հետևյալ ժամանակավոր տարբերությունների համար գուղվիլ, որը չի նվազեցվում հարկային նպատակներով, ակտիվների կամ պարտավորությունների սկզբնական ճանաչում, որոնք ազդեցություն չունեն ոչ հաշվապահական, ոչ հարկվող շահույթի վրա, ինչպես նաև այն դուստր ընկերություններում կատարած ներդրումներին վերաբերող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որտեղ մայր ընկերությունն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության հակադարձումը, և հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի հակադարձվի մոտ ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների չափումն արտացոլում է այն հարկային հետևանքները, որոնք կարող են առաջանալ, եթե Բանկը կիրառի այն մոտեցումը, որով ակնկալում է վերականգնել կամ մարել իր ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չափվում են՝ կիրառելով հարկերի այն դրույքները, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ժամանակավոր տարբերությունների նկատմամբ վերջինները հակադարձելիս՝ հիմք ընդունելով այն օրենքների դրույթները, որոնք ուժի մեջ են եղել կամ ըստ էության ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ առկա կլինի ապագա հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները, չօգտագործված հարկային վնասները և արտոնությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվում են այնքանով, որքանով հավանական չէ, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել ժամանակավոր հարկային տարբերությունները:

(խ) Եկամտի և ծախսի ճանաչում

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Վարկերի տրամադրման, սպասարկման և այլ վճարները, որոնք գործարքի հետ կապված ծախսերի հետ միասին դիտարկվում են որպես վարկի ընդհանուր շահութաբերության անբաժան մաս, հետաձգվում են և ամորտիզացվում են տոկոսային եկամտի կազմում ֆինանսական գործիքի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Այլ վճարները, միջնորդավճարների գծով եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ համապատասխան ծառայությունը տրամադրելիս:

Շահաբաժինների տեսքով եկամուտը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում՝ շահաբաժնի հայտարարման ամսաթվին:

Գործառնական վարձակալության գծով կատարած վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում գծային մեթոդով՝ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Վարձակալության գծով ստացված խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես վարձակալության գծով ընդհանուր ծախսի անբաժան մաս վարձակալության ժամկետի ընթացքում:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(ծ) Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունը որպես ակտիվներ և պարտավորություններ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից վարձակալվող գույքի իրական արժեքի չափով, կամ, ցածր լինելու դեպքում, նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքով: Նվազագույն վարձակալական վճարների ընթացիկ արժեքը հաշվարկելու համար որպես զեղչման գործակից օգտագործվում է վարձակալության ներքին տոկոսադրույքը, երբ այն հնարավոր է կիրառել, հակառակ դեպքում՝ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են ակտիվի արժեքի մեջ: Վարձակալական վճարները համաչափորեն բաշխվում են ֆինանսական ծախսերի և չմարված պարտավորության նվազեցման միջև: Ֆինանսական ծախսը տարածվում է վարձակալության ողջ ժամանակահատվածի վրա այնպես, որ հաշվարկվի հաստատուն դրույքաչափ պարտավորության յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի մնացորդային արժեքի նկատմամբ: Վարձակալի կողմից ֆինանսական վարձակալության գործունեությանը ուղղակիորեն վերագրելի ծախսումներն արտացոլվում են վարձակալված ակտիվների կազմում:

Ֆինանսական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձատու

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական վարձակալությունից դեբիտորական պարտքը վարձակալության զուտ ներդրման գումարի չափով՝ վարձակալության պայմանների ուժի մեջ մտնելու պահից սկսած: Ֆինանսական եկամուտը հիմնված է զուտ չմարված ներդրման հաստատուն եկամտաբերության գործակցի օգտագործման մոդելի վրա: Սկզբնական ուղղակի ծախսումները ներառվում են վարձակալությունից դեբիտորական պարտքի հաշվարկման մեջ:

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվի վարձակալությունը, որի դեպքում սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության գծով վարձավճարները հավասարաչափ ճանաչվում են որպես ծախս վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձատու

Բանկը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացնում է գործառնական վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվը՝ ըստ ակտիվի բնույթի: Գործառնական վարձակալությունից ստացվող վարձակալական եկամուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում որպես այլ եկամուտ: Վարձակալներին տրամադրված զեղչերի համախառն գումարը արտացոլվում է որպես վարձակալությունից եկամտի նվազեցում՝ հավասարաչափ վարձակալության ժամկետի ընթացքում: Գործառնական վարձակալության պայմանագրի հետ կապված սկզբնական ուղղակի ծախսումները ավելացվում են վարձակալության առարկա հանդիսացող ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին:

(կ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Թողարկված, բայց մինչև Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկումն ուժի մեջ չմտած ստանդարտները և մեկնաբանությունները ներկայացված են ստորև: Բանկը մտադիր է կիրառել այս ստանդարտները (եթե դրանք կիրառելի են Բանկի համար) այն ժամանակ, երբ դրանք ուժի մեջ կմտնեն:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(կ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»

2014 թ. հուլիսին ՀՀՄՄԽ-ն թողարկեց ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» ստանդարտի վերջնական տարբերակը, որն արտացոլում է ֆինանսական գործիքներին վերաբերող նախագծի բոլոր փուլերն ու փոխարինում է ՀՀՄՄ 39-ին՝ «Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչում և չափում», և ՖՀՄՄ 9-ի բոլոր նախկին տարբերակներին: Ստանդարտը ներկայացնում է դասակարգման, չափման, արժեզրկման և հեջավորման հաշվառման նոր պահանջներ: ՖՀՄՄ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ ավելի վաղ կիրառման հնարավորությամբ: Հետընթաց կիրառումը պարտադիր է, բայց համեմատական տեղեկատվությունը պարտադիր չէ: ՖՀՄՄ 9-ի ավելի վաղ տարբերակների (2009, 2010 և 2013) կիրառումը թույլատրելի է, եթե սկզբնական կիրառման ամսաթիվը 2015թ. փետրվարի 1-ից շուտ է:

ՖՀՄՄ 9-ի կիրառումն ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա, սակայն ազդեցություն չի ունենա Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման վրա:

ՀՀՄՄ 16 և ՀՀՄՄ 38 ստանդարտների փոփոխություններ՝ «Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունված մեթոդների պարզաբանում»

Փոփոխությունները հստակեցնում են ՀՀՄՄ 16-ի և ՀՀՄՄ 38-ի այն սկզբունքը, որ հասույթը արտացոլում է գործունեության (որի մի մասն է հանդիսանում օգտագործվող ակտիվը) ընթացքում ձևավորված, այլ ոչ թե ակտիվի օգտագործման ընթացքում սպառվող տնտեսական օգուտները: Արդյունքում, առաջացած հասույթի հարաբերությունը ակնկալվող ընդհանուր հասույթին չի կարող օգտագործվել հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվարկի համար և եզակի դեպքերում կարող է օգտագործվել ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի համար: Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: Ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Ակնկալվում է, որ այս փոփոխությունները որևէ ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա, քանի որ Բանկը ոչ նյութական ակտիվների նկատմամբ չի կիրառում հասույթի վրա հիմնված մաշվածության հաշվարկի մոտեցումը:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2010-2012 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո և ակնկալվում է, որ էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա: Դրանք ներառում են՝

ՖՀՄՄ 2 «Բաժնետոմսերի վրա հիմնված վճարումներ»

Այս բարեփոխումը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և պարզաբանում է մի շարք հարցեր՝ կապված արդյունավետության և ծառայության պայմանների սահմանումների հետ, մասնավորապես՝ աշխատակիցների կողմից բաժնետոմս ձեռք բերելու պայմանների հետ, ինչպիսիք են՝

- Կատարողականի պայմանը պետք է պարունակի ծառայության պայման,
- Կատարողականի թիրախին պետք է հասնել, մինչ գործընկերը ծառայություն է մատուցում,
- Կատարողականի թիրախը կարող է վերաբերել կազմակերպության կամ խմբի այլ կազմակերպության գործընթացներին կամ գործունեությանը,
- Կատարողականի պայմանը կարող է լինել շուկայական կամ ոչ շուկայական,
- Եթե գործընկերը, անկախ պատճառներից, իրավունքի առաջացման ժամանակահատվածում հրաժարվում է ծառայություն մատուցելուց, ծառայության պայմանը համարվում է չբավարարված:

ՖՀՄՄ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և պարզաբանում է, որ բոլոր պայմանական փոխհատուցումները, որոնք դասակարգվել են որպես ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումից առաջացող պարտավորություն (կամ ակտիվներ), պետք է հետագայում չափել իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով՝ անկախ այն հանգամանքից, արդյոք դրանք ՖՀՄՄ 9-ի (կամ ՀՀՄՄ 39-ի) շրջանակներում են գտնվում, թե՛ ոչ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(կ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՖՀՄՄ 8 «Գործառնական սեզմենտներ»

Փոփոխությունները կիրառվում են հետընթաց և պարզաբանում են, որ.

- Կազմակերպությունը պետք է բացահայտի ՖՀՄՄ 8 ստանդարտի 12-րդ հոդվածով սահմանվող սեզմենտների միավորման չափանիշների կիրառման հետ կապված ղեկավարության դատողությունները, ներառյալ՝ միավորված գործառնական սեզմենտների կարճ նկարագրերը և տնտեսական բնութագրերը (օրինակ՝ վաճառքը և համախառն մարժան), որոնք օգտագործվում են սեզմենտների համանման լինելը գնահատելու համար:
- Սեզմենտի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների համաձայնեցման բացահայտումը պահանջվում է միայն այն դեպքում, երբ համաձայնեցումը զեկուցվում է գլխավոր գործառնական որոշումներ կայացնողին: Նույնը վերաբերում է սեզմենտի պարտավորություններին:

ՖՀՄՄ 13 «Կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքեր»՝ փոփոխություններ ՖՀՄՄ 13-ում

ՖՀՄՄ 13-ի փոփոխությունը «Եզրակացության հիմքեր» բաժնում պարզաբանում է, որ կարճաժամկետ դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը՝ առանց որոշակի տոկոսադրույքների, կարելի է չափել հաշիվ-ապրանքագրի գումարով, երբ գեղջման ազդեցությունը էական չէ:

ՀՀՄՄ 16 «Հիմնական միջոցներ» և ՀՀՄՄ 38 «Ոչ նյութական ակտիվներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց և պարզաբանում է, որ ՀՀՄՄ 16-ում և ՀՀՄՄ 38-ում ակտիվը կարող է վերագնահատվել ինչպես համախառն, այնպես էլ գուտ հաշվեկշռային արժեքի վերաբերյալ դիտարկելի տեղեկատվությանը հղում կատարելով: Ի լրումն, կուտակված մաշվածությունը կամ ամորտիզացիան իրենից ներկայացնում է ակտիվի համախառն և հաշվեկշռային արժեքների միջև տարբերությունը:

ՀՀՄՄ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է հետընթաց և պարզաբանում է, որ կառավարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունը (որը մատուցում է առանցքային կառավարչական անձնակազմի ծառայություններ) հանդիսանում է կապակցված կողմ և, համապատասխանաբար, պետք է բացահայտվի կապակցված կողմերի բացահայտումներում: Բացի այդ, կազմակերպությունը, որն օգտվում է կառավարման ծառայություններ մատուցող կազմակերպության ծառայություններից, պետք է բացահայտի կառավարման ծառայությունների գծով ծախսերը:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2011-2013 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2014 թվականի հուլիսի 1-ից հետո և ակնկալվում է, որ էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա: Դրանք ներառում են՝

ՖՀՄՄ 3 «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և հստակեցնում է ՖՀՄՄ 3-ի կարգավորման շրջանակի բացառությունները.

- Բոլոր ձեռնարկումները, այլ ոչ միայն համատեղ կազմակերպությունները, ՖՀՄՄ 3-ի շրջանակից դուրս են,
- Այս բացառությունը կիրառվում է միայն համատեղ ձեռնարկումների ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակներով հաշվապահական հաշվառման համար:

ՖՀՄՄ 13 «Իրական արժեքի չափում»

Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և պարզաբանում է, որ ՖՀՄՄ 13-ի բացառությունը կազմակերպությունների համար, որոնք պահում են ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների խումբ (պորտֆել), կարող է կիրառվել ոչ միայն ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների, այլ նաև այլ պայմանագրերի համար, որոնք գտնվում են ՖՀՄՄ 9-ի (ՀՀՄՄ 39, էթե կիրառելի է) շրջանակներում:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(կ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՀՀՄՍ 40 «Ներդրումային գույք»

ՀՀՄՍ 40 ստանդարտում օժանդակ ծառայությունների նկարագրությունը տարբերում է ներդրումային գույք և սեփականատիրոջ կողմից զբաղեցված գույք (այսինքն՝ հիմնական միջոց) հասկացությունները: Փոփոխությունը կիրառվում է առաջընթաց կերպով և պարզաբանում է, որ որոշելու համար թե արդյոք գործարքը ակտիվի գնում է, թե ձեռնարկատիրական գործունեության միավորում, օգտագործվում է ՖՀՄՍ 3-ը, այլ ոչ թե ՀՀՄՍ 40 ստանդարտի օժանդակ ծառայությունների նկարագիրը:

Արդյունավետ ՖՀՄՍ-ի նշանակությունը՝ ՖՀՄՍ 1-ի փոփոխություններ

Փոփոխությունը «Եզրակացության հիմքեր» բաժնում պարզաբանում է, որ կազմակերպությունը կարող է ընտրել կիրառել ներկայիս ստանդարտը կամ նոր ստանդարտը, որը դեռևս պարտադիր չէ, բայց թույլ է տալիս վաղաժամ կիրառություն, այն պայմանով, որ ստանդարտներից ցանկացածը կիրառվում է հետևողականորեն կազմակերպության առաջին՝ ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների մեջ ներկայացված բոլոր ժամանակաշրջանների ընթացքում: ՖՀՄՍ 1-ի այս փոփոխությունն ազդեցություն չունի Բանկի վրա, քանի որ Բանկը հանդիսանում է ՖՀՄՍ-ի ընթացիկ կիրառող:

Տարեկան բարեփոխումներ՝ 2012-2014 շրջան

Այս բարեփոխումներն ուժի մեջ են մտնում 2016 թվականի հունվարի 1-ից հետո և ակնկալվում է, որ Էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի վրա: Դրանք ներառում են՝

ՖՀՄՍ 5 «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործունեություն»՝ օտարման մեթոդների փոփոխություններ

Ակտիվները (կամ օտարման խմբերը) ընդհանուր առմամբ օտարվում են կա՛մ վաճառքի, կա՛մ սեփականատերերի միջև բաշխման միջոցով: ՖՀՄՍ 5-ի փոփոխությունը պարզաբանում է, որ նշված օտարման մեթոդներից մեկը մյուսով փոխարինելը չի նշանակի օտարման նոր պլան, այլ այն կհանդիսանա սկզբնական ծրագրի շարունակություն: Հետևաբար ՖՀՄՍ 5-ի պահանջների կիրառման ընդհատում չի լինի: Փոփոխությունը նաև պարզաբանում է, որ օտարման մեթոդի փոփոխությունը չի հանգեցնի դասակարգման ամսաթվի փոփոխությանը: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի առաջընթաց կերպով 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է:

ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ» Օտարությունների մատուցման պայմանագրերի բացահայտումներ

ՖՀՄՍ 7 պահանջում է կազմակերպությունից տրամադրել բացահայտումներ ցանկացած փոխանցված և ամբողջովին ապաճանաչված ակտիվի նկատմամբ շարունակական ներգրավվածության մասին: Խորհրդին հարցրել են, թե արդյոք ծառայությունների մատուցման պայմանագրերը բավարարում են շարունակական ներգրավվածության նպատակով կիրառվող այս բացահայտման պահանջներին: Փոփոխությունը պարզաբանում է, որ ծառայությունների մատուցման պայմանագիրը, որը ներառում է միջնորդավճար, կարող է հաստատել ֆինանսական ակտիվի մեջ շարունակական ներգրավվածություն: Կազմակերպությունը պետք է գնահատի միջնորդավճարի բնույթը և ճշտի շարունակական ներգրավվածության համար անհրաժեշտ բացահայտումների համապատասխանությունը ՖՀՄՍ 7.Բ30 և ՖՀՄՍ 7.42Գ կետերում ներկայացված ցուցումներին: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի այնպես, որ շարունակական ներգրավվածություն կազմող ծառայությունների մատուցման պայմանագրերի գնահատումը կատարվի հետընթաց: Սակայն, պահանջվող բացահայտումները չպետք է կատարվեն ավելի վաղ ժամանակահատվածներում, քան այն տարեկան ժամանակաշրջանը, երբ կազմակերպությունն առաջին անգամ կիրառում է փոփոխություններ:

3. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի ամփոփ նկարագիր (շարունակություն)

(կ) Դեռևս չկիրառվող նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ (շարունակություն)

ՖՀՄՄ 7 Ֆինանսական գործիքներ. միջանկյալ հաշվետվությունների համար հաշվանցման բացահայտումների կիրառելիությունը

2011թ. դեկտեմբերին ՖՀՄՄ 7-ում կատարվել են փոփոխություններ, որպեսզի ավելացվի ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցման ուղեցույց: ՖՀՄՄ 7-ի փոփոխությունների կիրառման ամսաթվի դրությամբ նշվում է, որ կազմակերպությունը պետք է կիրառի նշված փոփոխությունները տարեկան հաշվետվությունների և նրանց միջանկյալ հաշվետվությունների համար 2013 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար: ՀՀՄՍ 34-ը՝ «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ», չի անդրադառնում բացահայտման այս պահանջին, և պարզ չէ՝ հարկավոր են արդյոք բացահայտումները ամփոփ միջանկյալ հաշվետվությունների համար:

Փոփոխությունը դուրս է մղում «այդ հաշվետու ժամանակաշրջանների միջանկյալ ժամանակաշրջանների ընթացքում» արտահայտությունը՝ պարզաբանելով, որ ՖՀՄՄ 7-ի բացահայտումները պարտադիր չեն միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի հետընթաց 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ հունվարի 1-ից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է:

ՀՀՄՍ 34 «Միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություն». Տեղեկատվության բացահայտումը միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունների որևէ այլ մասում

Փոփոխությունը նշում է, որ պահանջված միջանկյալ բացահայտումները պետք է կամ լինեն միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններում կամ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները պետք է հղում պարունակեն ավելի ընդհանուր ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մաս կազմող այն փաստաթղթին, որտեղ դրանք կատարվել են (ղեկավարության մեկնաբանություններ կամ ռիսկերի հաշվետվություն): Խորհուրդը նշել է, որ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվության այլ բաղկացուցիչներում ներկայացված տեղեկատվությունը պետք է հասանելի լինի օգտագործողներին միևնույն ժամանակ և միևնույն պայմաններով, ինչ միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները: Եթե ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողները այլ տեղեկատվությանը նմանօրինակ հասանելիություն չունենան, միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները կլինեն ոչ ամբողջական: Փոփոխությունը պետք է կիրառվի հետընթաց 2016 թվականի հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող հաշվետու ժամանակաշրջանների համար, սակայն ավելի վաղ կիրառումը թույլատրելի է:

4. Զուտ տոկոսային եկամուտ

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Տոկոսային եկամուտ		
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,435,638	2,583,833
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	446,084	389,999
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	361,515	724,546
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերի գծով ստացվելիք գումարներ	1,440	7,950
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	181	29,860
Այլ	939	681
	3,245,797	3,736,869
Տոկոսային ծախս		
Հաճախորդներին ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	1,656,496	1,449,426
Այլ ներգրավված միջոցներ	326,898	477,657
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	286,404	392,050
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	37,870	26,361
Այլ	9,973	-
	2,317,641	2,345,494
Զուտ տոկոսային եկամուտ	928,156	1,391,375

5. Միջնորդավճարների գծով եկամուտ*(հազ. դրամ)*

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Հաշիվների սպասարկում	24,985	19,600
Դրամարկղային գործառնություններ	22,449	22,092
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	21,903	24,753
Դրամական փոխանցումներ	15,961	20,406
Այլ	6,418	4,922
	<u>91,716</u>	<u>91,773</u>

6. Միջնորդավճարների գծով ծախս*(հազ. դրամ)*

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Պլաստիկ քարտերի սպասարկում	31,787	31,219
Դրամական փոխանցումներ	5,676	8,367
Հարցումներ	4,795	5,006
Այլ	6,149	3,115
	<u>48,407</u>	<u>47,707</u>

7. Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ*(հազ. դրամ)*

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից օգուտ/(վնաս)	549,700	(6,077)
Սփոթ գործարքներից (վնաս)/օգուտ	(64,532)	58,197
	<u>485,168</u>	<u>52,120</u>

8. Այլ զուտ գործառնական ծախսեր*(հազ. դրամ)*

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	18,805	44,357
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	(45,905)	(41,379)
Ոչ ընթացիկ ակտիվների օտարումից (վնաս)/օգուտ	(14,049)	335
Վճարված տույժեր և տուգանքներ	(10,033)	(14,200)
Այլ	(20,386)	(13,745)
	<u>(71,568)</u>	<u>(24,632)</u>

9. Արժեզրկումից կորուստներ*(հազ. դրամ)*

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,289,694	720,129
Այլ ակտիվների արժեզրկում	16,125	5,021
	<u>1,305,819</u>	<u>725,150</u>

Արժեզրկման գծով կորուստները բացահայտված են Ծանոթագրություն 15 և 17-ում:

10. Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	89,422	94,422
Գովազդ և մարքեթինգ	68,585	72,100
Իրավաբանական ծառայություններ	58,375	22,564
Համակարգչային ծրագրերի սպասարկում	44,511	43,027
Վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	39,799	35,816
Ապահովագրություն	33,371	29,145
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի)	32,239	48,503
Անվտանգության ծառայություն	29,124	30,721
Մասնագիտական ծառայություններ	22,797	23,085
Կապի և տեղեկատվական ծառայություններ	19,785	21,739
Ավտոմեքենաների սպասարկման ծախսեր	17,102	15,717
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	13,252	12,402
Գրասենյակային ծախսեր	9,177	11,208
Գործուղման ծախսեր	8,758	15,222
Անդամակցության ծախսեր	7,560	7,470
Վերապատրաստման գծով ծախսեր	7,196	5,254
Այլ	17,742	17,150
	518,795	505,545

11. Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Ընթացիկ շահութահարկի գծով ծախս	-	(66,939)
Նախորդ տարիների շահութահարկի գումարի ճշգրտում	-	15,194
Հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների շարժ՝ ժամանակավոր տարբերությունների առաջացման և հակադարձման հետևանքով	(15,367)	87,929
Ընդամենը շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում	(15,367)	36,184

2014թ-ին ընթացիկ և հետաձգված հարկերի գծով կիրառելի հարկային դրույքը կազմում է 20% (2013թ. -ին՝ 20%):

Արդյունավետ հարկային դրույքի համադրում

	2014թ.	%	2013թ.	%
Վնաս նախքան հարկումը	(1,091,120)		(385,412)	
Շահութահարկ՝ կիրառելի հարկային դրույքով	218,224	(20%)	77,082	(20%)
Չնվազեցվող ծախսեր	(13,619)	1%	(40,898)	11%
Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվներ	(219,972)	20%	-	-
	(15,367)	1%	36,184	(9%)

(ա) Հետաձգված հարկային պարտավորություն

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակներով օգտագործվող ակտիվների ու պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների և հարկային նպատակներով օգտագործվող գումարների միջև ժամանակավոր տարբերություններն առաջացնում են գուտ հետաձգված հարկային պարտավորություններ 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Համաձայն գործող օրենսդրության այս նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գործողության ժամկետը սահմանափակ չէ, բացառությամբ հարկային վնասի, որը կարող է տեղափոխվել հաջորդ 5 տարիներ:

11. Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում (շարունակություն)

(ա) *Հետաձգված հարկային պարտավորություն (շարունակություն)*

Ստորև ներկայացված է ժամանակավոր տարբերությունների շարժը 2014թ. և 2013թ. ընթացքում:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված</i>			
	<i>Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ</i>	<i>Շահույթում կամ վնասում ճանաչված</i>	<i>Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(1,373)	506	–	(867)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(60,316)	–	31,344	(28,972)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(9,940)	(8,730)	–	(18,670)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	43,002	(125,411)	–	(82,409)
Հիմնական միջոցներ	1,504	848	–	2,352
Այլ ակտիվներ	987	315	–	1,302
Հարկային վնասներ	–	338,103	–	338,103
Այլ պարտավորություններ	(389)	(1,026)	–	(1,415)
Համախառն հետաձգված հարկային (պարտավորություն)/ակտիվ	(26,525)	204,605	31,344	209,424
Չճանաչված հետաձգված հարկային ակտիվ	–	(219,972)	–	(219,972)
	(26,525)	(15,367)	31,344	(10,548)

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված</i>			
	<i>Մնացորդը 2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ</i>	<i>Շահույթում կամ վնասում ճանաչված</i>	<i>Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ</i>	
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,060)	4,687	–	(1,373)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	(12,056)	–	(48,260)	(60,316)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	(24,243)	14,303	–	(9,940)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(27,358)	70,360	–	43,002
Հիմնական միջոցներ	656	848	–	1,504
Այլ ակտիվներ	1,304	(317)	–	987
Այլ պարտավորություններ	1,563	(1,952)	–	(389)
	(66,194)	87,929	(48,260)	(26,525)

11. Շահութահարկի գծով (ծախս)/փոխհատուցում (շարունակություն)

(բ) Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված շահութահարկ

Ստորև ներկայացված են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի բաղադրիչներին վերաբերող հարկային հետևանքները 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014թ.			2013թ.		
	<i>Գումարը նախքան հարկումը</i>	<i>Հարկի գծով ծախս</i>	<i>Գումարը հարկումից հետո</i>	<i>Գումարը նախքան հարկումը</i>	<i>Հարկի գծով ծախս</i>	<i>Գումարը հարկումից հետո</i>
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություններ	(119,231)	23,846	(95,385)	247,386	(49,477)	197,909
Որպես շահույթ կամ վնաս վերադասակարգված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի գուտ փոփոխություններ	(37,488)	7,498	(29,990)	(6,086)	1,217	(4,869)
Այլ համապարփակ (վնաս)/եկամուտ	(156,719)	31,344	(125,375)	241,300	(48,260)	193,040

12. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Կանխիկ միջոցներ	575,087	509,408
Նոստրո հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում՝ ներառյալ պարտադիր պահուստները	3,235,811	7,131,971
Նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում		
- ՏՀԶԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	335,348	496,237
- Այլ օտարերկրյա բանկեր	95,797	188,225
- 10 խոշորագույն հայկական բանկեր	2,027	1,865
- Փոքր և միջին հայկական բանկեր	87	86
Ընդամենը նոստրո հաշիվներ այլ բանկերում	433,259	686,413
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ, ինչպես ներկայացված է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	4,244,157	8,327,792
Հաշվեգրված տոկոսներ	16	34
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,244,173	8,327,826

Նոստրո հաշիվները ՀՀ կենտրոնական բանկում կապված են վճարահաշվարկային գործունեության հետ և կարող են ելքագրվել տարեվերջի դրությամբ:

Բանկերը պարտավոր են ունենալ դեպոնացված դրամական միջոցներ (պարտադիր պահուստ) ՀՀ ԿԲ-ում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների 2%-ի չափով և արտարժույթով ներգրավված գումարների 20%-ի չափով (սկսած 2014թ. դեկտեմբերի 24-ից): Օրենսդրությամբ չի սահմանափակվում այդ միջոցների ելքագրումը, սակայն եթե Բանկը չի ապահովում ՀՀ դրամով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն միջին ամսական գումարը և արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով նվազագույն օրական գումարը, ապա կարող են կիրառվել պատժամիջոցներ:

2014 թվականի դեկտեմբերի ընթացքում ՀՀ ԿԲ-ն վերանայել է արտարժույթով ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորումը: Համաձայն նոր կանոնների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2014թ. դեկտեմբերի 18-ին, խստացվել են արտարժույթով ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորման նկատմամբ պահանջները և անհրաժեշտ է պահել նշված գումարը ՀՀ ԿԲ-ի նոստրո հաշվին օրական կտրվածքով:

12. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ (շարունակություն)

Վերը նշված փոփոխությունների պատճառով Բանկը դասակարգել է արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով պարտադիր պահուստները 6,455,766 հազ. դրամի չափով, որպես պահանջներ բանկերի նկատմամբ: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով պարտադիր պահուստները կազմել էին 3,353,861 հազ. դրամ, որոնք ներառվել են դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների կազմում:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամով ներգրավված միջոցների գծով պարտադիր պահուստի գումարը, որը ներառված է ՀՀ ԿԲ-ում նուստրո հաշիվներում, կազմում է 105,509 հազ. դրամ (2013 թ.՝ 133,891 հազ. դրամ):

13. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

(հազ. դրամ)

Բանկի կողմից պահվող

Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ

	2014թ.	2013թ.
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	-	2,602,643
- Միջազգային ֆինանսական հաստատությունների արժեթղթեր	49,727	50,107
	49,727	2,652,750
Բաժնային ներդրումներ		
- Կորպորատիվ բաժնետոմսեր	13,160	13,160
	13,160	13,160
	62,887	2,665,910
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		
Պարտքային և ֆիքսված եկամտով այլ գործիքներ		
- ՀՀ կառավարության արժեթղթեր	3,118,896	773,337
	3,118,896	773,337

Բանկն իրականացնում է արժեթղթերի փոխառության և վաճառքի գործարքներ հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում:

Հետգնման պայմանագրերի շրջանակներում որպես փոխառություն տրամադրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ անձանց, իսկ Բանկը փոխարենը ստանում է դրամական միջոցներ: Պայմանագրային կողմը կարող է վերագրավադրել կամ վերավաճառել այդ ֆինանսական ակտիվները, եթե Բանկը կատարում է իր բոլոր պարտականությունները, սակայն պայմանագրային կողմը պարտավոր է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի գործողության ավարտին: Բանկը գտնում է, որ պահպանում է այս արժեթղթերի հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և օգուտները, այդ իսկ պատճառով չի ապաճանաչել դրանք: Այս արժեթղթերը ներկայացվում են որպես «հետգնման պայմանագրերով գրավադրված» արժեթղթեր Ծանոթագրություն 13-ում: Ստացված դրամական միջոցները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ այդ գրավի ձեռքբերման գինը մարելու պարտականության գծով ճանաչվում է ֆինանսական պարտավորություն:

Նշված գործառնությունները իրականացվում են պայմաններով, որոնք սովորական են և ընդունված ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառություն գործարքների համար:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվների կազմում ներառված են հետևյալ չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը.

Մնվանումը	Գրանցման երկիրը	Հիմնական գործունեությունը	Վերահսկվող %		2014թ. (հազ. դրամ)	2013թ. (հազ. դրամ)
			2014թ.	2013թ.		
ԱրՔա	Հայաստանի Հանրապետություն	Վճարային համակարգ Դրամական	1.25%	1.25%	12,143	12,143
ՍՎԻՖՏ	Բելգիա	փոխանցումներ	0%	0%	1,017	1,017
					13,160	13,160

13. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ (շարունակություն)

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող վաճառքի համար մատչելի բաժնային ներդրումները ներառում են չգնանշվող բաժնային արժեթղթերը դրամական փոխանցումների ոլորտում: Այս ներդրումների համար ակտիվ շուկա գոյություն չունի և վերջերս տեղի չեն ունեցել այնպիսի գործարքներ, որոնք կարող էին վկայություն տրամադրել դրանց ընթացիկ իրական արժեքի մասին: Ի լրումն, գեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդի կիրառման արդյունքում ձևավորվում են մի շարք իրական արժեքներ, ինչը պայմանավորված է այս ոլորտում դրամական միջոցների ապագա հոսքերի առկայության հետ կապված անորոշությամբ:

14. Պահանջներ բանկերի նկատմամբ

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>2014թ.</i>	<i>2013թ.</i>
Արտարժույթով ներգրավված միջոցների գծով պարտադիր պահուստ ՀՀ ԿԲ-ում	6,455,766	-
Վարկային քարտերով գործառնությունների իրականացման գծով դեպոնացված միջոց ՀՀ ԿԲ-ում	142,500	140,000
Ածանցյալ գործիքներ (արժույթային սվոպ)	882	-
Վարկեր և ավանդներ		
10 խոշորագույն հայկական բանկեր	4,488,394	1,439,095
Փոքր և միջին հայկական բանկեր	4,782,584	3,476,360
SZՁԿ կազմի մեջ մտնող բանկեր	63,881	54,557
Ընդամենը վարկեր և ավանդներ	9,334,859	4,970,012
Ընդամենը պահանջներ բանկերի նկատմամբ	15,934,007	5,110,012

2014 թվականի դեկտեմբերի ընթացքում ՀՀ ԿԲ-ն վերանայել է արտարժույթով ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորումը: Համաձայն նոր կանոնների, որոնք ուժի մեջ են մտել 2014թ. դեկտեմբերի 18-ին, խստացվել են արտարժույթով ներգրավված միջոցների պարտադիր պահուստավորման նկատմամբ պահանջները և անհրաժեշտ է պահել նշված գումարը ՀՀ ԿԲ-ի նոստրո հաշվին օրական կտրվածքով:

Վերը նշված փոփոխությունների համաձայն Բանկը դասակարգել է արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով պարտադիր պահուստները՝ 6,455,766 հազ. դրամի չափով, որպես պահանջներ բանկերի նկատմամբ: 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ արտարժույթով ներգրավված գումարների գծով պարտադիր պահուստները կազմել էին 3,353,861 հազ. դրամ, որոնք ներառվել են դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների կազմում:

Արժույթային սվոպ համաձայնագիրը՝ 300,000 դոլար գումարով և 1 ԱՄՆ դոլարի դիմաց 471,46 դրամ սվոպ և ֆորվարդային փոխարժեքներով, կնքվել է Հայաստանի 10 խոշորագույն բանկերից մեկի հետ: Դոլարը հետ է գնվել 2015 թ. հունվարի 12-ին: Դրամը ներգրավվել էր տարեկան 22% տոկոսադրույքով:

2014 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ SZՁԿ բանկերում վարկերի և ավանդների կազմում ընդգրկված 63,881 հազ. դրամը (2013թ. դեկտեմբեր 31-ի դրությամբ՝ 54,557 հազ. դրամ) իրենից ներկայացնում է Էյչ-Էս-Բի-Սի Բանկ փի-Էլ-սի-ում Europay International համակարգին անդամակցելու համար սառեցված ավանդը:

Բանկերի նկատմամբ պահանջներն արժեզրկված կամ ժամկետանց չեն:

Բանկերի նկատմամբ պահանջների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը համագործակցում է ութ բանկերի հետ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ երկու բանկ), որոնց մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդների ընդհանուր արժեքը կազմում է 15,870,127 հազ. դրամ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ 2,877,395 հազ. դրամ):

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Կորպորատիվ վարկեր		
Վարկեր խոշոր ընկերություններին	16,505,945	14,564,691
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	1,586,621	680,371
Ընդամենը կորպորատիվ վարկեր	18,092,566	15,245,062
Սպառողական վարկեր		
Հիփոթեքային վարկեր	9,276,622	6,682,155
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	1,558,204	1,519,534
Վարկեր փոքր բիզնեսին	748,681	603,208
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	680,899	792,802
Վարկային քարտեր	317,024	257,523
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	295,841	294,197
Այլ	33,607	53,148
Ընդամենը սպառողական վարկեր	12,910,878	10,202,567
Հաճախորդներին տրված համախառն վարկեր	31,003,444	25,447,629
Արժեզրկման գծով պահուստ	(2,568,811)	(1,342,468)
Հաճախորդներին տրված զուտ վարկեր	28,434,633	24,105,161

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար.

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Կորպորատիվ վարկեր</i>	<i>Սպառողական վարկեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը տարեսկզբին	1,163,664	178,804	1,342,468
Զուտ ծախս	1,246,274	43,420	1,289,694
Դուրսգրումներ	(17,725)	(45,626)	(63,351)
Մնացորդը տարեվերջին	2,392,213	176,598	2,568,811

Ստորև ներկայացված է արժեզրկման գծով պահուստի շարժը ըստ հաճախորդներին տրված վարկերի դասերի 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Կորպորատիվ վարկեր</i>	<i>Սպառողական վարկեր</i>	<i>Ընդամենը</i>
Մնացորդը տարեսկզբին	492,242	146,774	639,016
Զուտ ծախս	671,422	48,707	720,129
Դուրսգրումներ	-	(16,677)	(16,677)
Մնացորդը տարեվերջին	1,163,664	178,804	1,342,468

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>Համախառն վարկեր</i>	<i>Արժեզրկման պահուստ</i>	<i>Զուտ վարկեր</i>	<i>Համախառն վարկերի արժեզրկում %</i>
<i>(հազ. դրամ)</i>				
Կորպորատիվ վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Դրամական միջոցներով ապահովված վարկեր	3,087,305	-	3,087,305	0%
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող այլ վարկեր	6,561,264	(75,454)	6,485,810	1.15%
Արժեզրկված վարկեր`				
- ոչ ժամկետանց	782,946	(15,659)	767,287	2.0%
-90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	949,628	(322,874)	626,754	34.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	5,124,802	(1,937,644)	3,187,158	37.8%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	6,857,376	(2,276,177)	4,581,199	33.2%
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	16,505,945	(2,351,631)	14,154,314	14.2%
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	1,356,185	(15,598)	1,340,587	1.15%
Արժեզրկված վարկեր`				
-90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	45,193	(903)	44,290	2.0%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	185,243	(24,081)	161,162	13.0%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	230,436	(24,984)	205,452	10.8%
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	1,586,621	(40,582)	1,546,039	2.6%
Ընդամենը կորպորատիվ վարկեր	18,092,566	(2,392,213)	15,700,353	13.22%
Սպառողական վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	9,091,109	(18,182)	9,072,927	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	8,999	(1,800)	7,199	20.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	55,968	(22,387)	33,581	40.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	87,375	(34,950)	52,425	40.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	14,810	(5,924)	8,886	40.0%
-181-270 օր ժամկետանց	18,361	(7,344)	11,017	40.0%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	9,276,622	(90,587)	9,186,035	1.0%
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,502,102	(3,004)	1,499,098	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	9,481	(2,655)	6,826	28.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	8,191	(4,587)	3,604	56.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	12,836	(7,188)	5,648	56.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	9,721	(5,444)	4,277	56.0%
-181-270 օր ժամկետանց	6,612	(3,703)	2,909	56.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	9,261	(5,186)	4,075	56.0%
Ընդամենն անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	1,558,204	(31,767)	1,526,437	2.0%
Վարկեր փոքր բիզնեսին				
- ոչ ժամկետանց	702,792	(1,406)	701,386	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	13,941	(3,485)	10,456	25.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	11,488	(5,744)	5,744	50.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	13,229	(6,615)	6,614	50.0%

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Համախառն վարկեր</i>	<i>Արժեզրկման պահուստ</i>	<i>Զուտ վարկեր</i>	<i>Համախառն վարկերի արժեզրկում %</i>
- 91-180 օր ժամկետանց	7,231	(3,615)	3,616	50.0%
Ընդամենը վարկեր փոքր բիզնեսին	748,681	(20,865)	727,816	2.8%
Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	644,516	(1,289)	643,227	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	3,334	(817)	2,517	24.5%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	8,775	(4,300)	4,475	49.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	13,970	(6,845)	7,125	49.0%
-181-270 օր ժամկետանց	6,736	(3,301)	3,435	49.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	3,568	(1,748)	1,820	49.0%
Ընդամենն ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր	680,899	(18,300)	662,599	2.7%
Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	300,157	(600)	299,557	0.2%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	16,867	(8,096)	8,771	48.0%
Ընդամենը վարկային քարտեր	317,024	(8,696)	308,328	2.7%
Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	283,726	(567)	283,159	0.2%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	5,014	(2,407)	2,607	48.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	3,464	(1,663)	1,801	48.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	2,673	(1,283)	1,390	48.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	964	(463)	501	48.0%
Ընդամենն աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր	295,841	(6,383)	289,458	2.2%
Այլ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	33,607	-	33,607	0.0%
Ընդամենն այլ սպառողական վարկեր	33,607	-	33,607	0.0%
Ընդամենը սպառողական վարկեր	12,910,878	(176,598)	12,734,280	1.37%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	31,003,444	(2,568,811)	28,434,633	8.29%

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է տեղեկատվություն հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշների վերաբերյալ 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Համախառն վարկեր</i>	<i>Արժեզրկման պահուստ</i>	<i>Զուտ վարկեր</i>	<i>Համախառն վարկերի արժեզրկում %</i>
Կորպորատիվ վարկեր				
Վարկեր խոշոր ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	9,337,426	(46,687)	9,290,739	0.5%
Արժեզրկված վարկեր`				
- 90 օրից պակաս ժամկետանց	811,140	(81,114)	730,026	10.0%
-90 օրից ավել, բայց 1 տարուց պակաս ժամկետանց	2,836,707	(390,524)	2,446,183	13.8%
- ավելի քան 1 տարի ժամկետանց	1,579,418	(622,117)	957,301	39.4%
Ընդամենն արժեզրկված վարկեր	<u>5,227,265</u>	<u>(1,093,755)</u>	<u>4,133,510</u>	<u>20.9%</u>
Ընդամենը վարկեր խոշոր ընկերություններին	<u>14,564,691</u>	<u>(1,140,442)</u>	<u>13,424,249</u>	<u>7.8%</u>
Վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին				
Արժեզրկման առանձին հայտանիշ չունեցող վարկեր	501,694	(2,508)	499,186	0.5%
Արժեզրկված վարկեր`				
- 90 օրից պակաս ժամկետանց	178,677	(20,714)	157,963	11.6%
Ընդամենը արժեզրկված վարկեր	<u>178,677</u>	<u>(20,714)</u>	<u>157,963</u>	<u>11.6%</u>
Ընդամենը վարկեր փոքր և միջին ընկերություններին	<u>680,371</u>	<u>(23,222)</u>	<u>657,149</u>	<u>3.4%</u>
Ընդամենը կորպորատիվ վարկեր	<u>15,245,062</u>	<u>(1,163,664)</u>	<u>14,081,398</u>	<u>7.63%</u>
Սպառողական վարկեր				
Հիփոթեքային վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	6,497,746	(64,978)	6,432,768	1.0%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	64,121	(12,824)	51,297	20.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	60,963	(12,193)	48,770	20.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	3,778	(756)	3,022	20.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	8,923	(1,785)	7,138	20.0%
-181-270 օր ժամկետանց	46,624	(9,325)	37,299	20.0%
Ընդամենը հիփոթեքային վարկեր	<u>6,682,155</u>	<u>(101,861)</u>	<u>6,580,294</u>	<u>1.5%</u>
Անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	1,480,807	(14,809)	1,465,998	1.0%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	7,852	(1,570)	6,282	20.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	10,567	(2,113)	8,454	20.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	6,836	(1,367)	5,469	20.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	5,869	(1,174)	4,695	20.0%
-181-270 օր ժամկետանց	6,622	(1,324)	5,298	20.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	981	(196)	785	20.0%
Ընդամենն անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր	<u>1,519,534</u>	<u>(22,553)</u>	<u>1,496,981</u>	<u>1.5%</u>
Վարկեր փոքր բիզնեսին				
- ոչ ժամկետանց	549,497	(2,747)	546,750	0.5%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	4,171	(834)	3,337	20.0%

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(ա) Հաճախորդներին տրված վարկերի պորտֆելի որակական ցուցանիշներ

<i>(հազ. դրամ)</i>	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկում %
- մինչև 30 օր ժամկետանց	21,058	(4,212)	16,846	20.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	4,302	(860)	3,442	20.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	24,180	(4,836)	19,344	20.0%
	603,208	(13,489)	589,719	2.2%
Ընդամենը վարկեր փոքր բիզնեսին Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	769,278	(15,386)	753,892	2.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	9,835	(3,934)	5,901	40.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	891	(357)	534	40.1%
- 91-180 օր ժամկետանց	4,626	(1,850)	2,776	40.0%
- 181-270 օր ժամկետանց	5,860	(2,344)	3,516	40.0%
- ավելի քան 271 օր ժամկետանց	2,312	(925)	1,387	40.0%
	792,802	(24,796)	768,006	3.1%
Ընդամենն ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր Վարկային քարտեր				
- ոչ ժամկետանց	249,623	(4,992)	244,631	2.0%
- ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված	7,900	(3,950)	3,950	50.0%
	257,523	(8,942)	248,581	3.5%
Ընդամենը վարկային քարտեր Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	291,534	(5,831)	285,703	2.0%
- մինչև 30 օր ժամկետանց	2,406	(1,203)	1,203	50.0%
- 31-90 օր ժամկետանց	73	(37)	36	50.0%
- 91-180 օր ժամկետանց	184	(92)	92	50.0%
	294,197	(7,163)	287,034	2.4%
Այլ սպառողական վարկեր				
- ոչ ժամկետանց	53,148	-	53,148	0.0%
	53,148	-	53,148	0.0%
Ընդամենն այլ սպառողական վարկեր				
	10,202,567	(178,804)	10,023,763	1.8%
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	25,447,629	(1,342,468)	24,105,161	5.3%

(բ) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ

(i) Կորպորատիվ վարկեր

Բանկը գնահատում է կորպորատիվ վարկերի արժեզրկումն արժեզրկման անհատական հայտանիշներ ունեցող վարկերի գծով դրամական միջոցների ապագա հոսքերի վերլուծության և արժեզրկման անհատական հայտանիշներ չունեցող վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին փորձի հիման վրա:

Կորպորատիվ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը որոշելիս ղեկավարությունը կատարել է հետևյալ հիմնական ենթադրությունները.

- չարժեզրկված և դրամական միջոցներով ապահովված կորպորատիվ վարկերի համար Բանկը ստեղծել է պահուստ 0%-ի չափով, այլ կորպորատիվ չարժեզրկված վարկերի համար՝ 1.15%-ի չափով՝ հաշվի առնելով տնտեսական միջավայրի և շուկայական կորստի փորձը.

Կորպորատիվ վարկերի գծով արժեզրկման պահուստը 612,819 հազ. դրամ ավել կլիներ (2013թ.-ին՝ 192,740 հազ. դրամ), եթե գրավի շուկայական արժեքը 15%-ով ցածր գնահատվեր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

2014թ. ընթացքում Բանկը չի վերանայել կորպորատիվ վարկերի պայմանները (2013թ.-ին՝ Բանկը վերանայել է 14,050 հազ. դրամ գումարով վարկերի պայմաններ), որոնք հակառակ դեպքում կդառնային ժամկետանց կամ արժեզրկված: Պայմանների նման վերանայման նպատակն է կառավարել հաճախորդի հետ փոխհարաբերությունները և մեծացնել վարկերի մարման հնարավորությունները:

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(բ) Վարկերի արժեզրկման գնահատման համար կիրառված հիմնական ենթադրություններ և դատողություններ (շարունակություն)

(ii) Սպառողական վարկեր

Սպառողական վարկերի գծով արժեզրկումը գնահատելիս Բանկը հիմնվում է յուրաքանչյուր տեսակի վարկերի գծով վնաս կրելու իր նախկին պատմական և շուկայի փորձի վրա: Սպառողական վարկերի գծով արժեզրկումից կորուստները որոշելիս դեկավարության կողմից կիրառված հիմնական ենթադրությունները ներառում են վնասի հետևյալ գնահատումները.

- Չարժեզրկված սպառողական վարկեր` մինչև 0.2%
- Ոչ ժամկետանց, բայց արժեզրկված վարկերի հավաքագրման ծախսերը չեն գերազանցի վարկերի`
  - Ա) հիփոթեքային վարկեր` 20%,
  - Բ) անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր` 28%,
  - Գ) վարկեր փոքր բիզնեսին` 25%,
  - Դ) ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր` 24.5%,
  - Ե) աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր` 24%.
  - Զ) վարկային քարտեր` 48%
- Արժեզրկված վարկերի հավաքագրման ծախսերը չեն գերազանցի`
  - Ա) հիփոթեքային վարկեր` 40%,
  - Բ) անշարժ գույքի գրավով ապահովված սպառողական վարկեր` 56%,
  - Գ) վարկեր փոքր բիզնեսին` 50%,
  - Դ) ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկեր` 49%
  - Ե) աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկեր` 48%.

(գ) Գրավի վերլուծություն

(i) Կորպորատիվ վարկեր

Կորպորատիվ վարկերը ենթակա են անհատական հիմունքով գնահատման և արժեզրկման ստուգման: Կորպորատիվ հաճախորդի վարկունակությունը նրան տրամադրված վարկի վարկային ռիսկի չափը բնութագրող ամենակարևոր ցուցանիշն է: Այնուամենայնիվ, գրավը լրացուցիչ ապահովվածություն է, և Բանկը որպես կանոն գրավ է պահանջում կորպորատիվ հաճախորդներից:

Բանկի կողմից պահվող արժեզրկման առանձին հայտանիշ ունեցող վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 6,032,999 հազ. դրամ (2013թ.՝ 6,037,855 հազ. դրամ)

(ii) Սպառողական վարկեր

Հիփոթեքային վարկերը և անշարժ գույքով ապահովված սպառողական վարկերն ապահովված են վարկի առարկա անշարժ գույքով: Բանկի քաղաքականության համաձայն հիփոթեքային վարկերը տրամադրվում են, երբ վարկ-գրավի արժեք հարաբերակցությունը չի գերազանցում 70%-ը վարկի տրամադրման ամսաթվի դրությամբ: Փոքր բիզնեսի վարկերն ապահովված են անշարժ գույքով: Ավտոմեքենայի ձեռքբերման վարկերն ապահովված են վարկի առարկա ավտոմեքենայով: Աշխատավարձով ապահովված սպառողական վարկերի և վարկային քարտերի համար ապահովվածությունն աշխատավարձն է:

(iii) Բանկի սեփականության անցած գրավ

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք չի բերել ակտիվներ` կորպորատիվ վարկերի դիմաց գրավադրված անշարժ գույքի նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռքբերելու ճանապարհով (2013թ.-ին` 80,313 հազ. դրամ):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել 62,796 հազ. դրամ իրական արժեքով անշարժ գույք և տրանսպորտային միջոցներ` սպառողական վարկերի դիմաց ընդունված գրավի նկատմամբ սեփականության իրավունք ձեռքբերելու ճանապարհով (2013թ.-ին` 64,666 հազ. դրամ): 2014թ. ընթացքում Բանկը վաճառել է վերոնշյալ ձեռքբերված գրավի մի մասը 33,485 հազ. դրամով:

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր (շարունակություն)

(գ) Գրավի վերլուծություն (շարունակություն)

Բանկը մտադիր է վաճառել այդ ակտիվները հնարավորինս սեղմ ժամկետներում:

(դ) Վարկային պորտֆելի աշխարհագրական և ըստ տնտեսության ճյուղերի վերլուծություն

Վարկերը տրամադրվել են հիմնականում Հայաստանի Հանրապետությունում գտնվող հաճախորդներին, որոնք իրենց գործունեությունը ծավալել են տնտեսության հետևյալ ճյուղերում`

<i>(հազ. դրամ)</i>	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
Էներգետիկա	6,442,671	3,217,883
Առևտուր	4,876,379	5,125,933
Արդյունաբերություն	2,535,465	2,922,557
Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և փայտամշակում	2,379,729	2,364,562
Տրանսպորտ	1,790,352	1,591,286
Հանրային սնունդ և այլ ծառայություններ	67,970	22,841
Սպառողական վարկեր	12,910,878	10,202,567
	31,003,444	25,447,629
Արժեզրկման գծով պահուստ	(2,568,811)	(1,342,468)
	28,434,633	24,105,161

(ե) Վարկային մնացորդների կենտրոնացում

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի ինը վարկառու կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ յոթ), որոնց տրամադրված վարկերի մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 14,782,423 հազ. դրամ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ 9,169,653 հազ. դրամ):

(զ) Վարկերի ժամկետայնություն

Վարկային պորտֆելի ժամկետայնության վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 24-ի (դ) կետում, որն արտացոլում է հաշվետու ամսաթվից մինչև վարկերի պայմանագրով նախատեսված մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածը:

16. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

<i>(հազ.դրամ)</i>	<i>Հող և շենքեր</i>	<i>Համակարգիչներ և հաղորդակցման միջոցներ</i>	<i>Գույք</i>	<i>Փոխադրամիջոցներ</i>	<i>Վարձակալ հիմն.միջոցների բարելավում</i>	<i>Ոչ նյութական ակտիվներ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	942,142	283,802	252,531	53,700	21,193	163,228	1,716,596
Ավելացումներ	2,937	32,191	11,012	-	1,576	1,624	49,340
Օտարումներ	-	(3,411)	(4,920)	-	-	-	(8,331)
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	945,079	312,582	258,623	53,700	22,769	164,852	1,757,605
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(123,521)	(191,050)	(168,799)	(53,700)	(17,064)	(89,742)	(643,876)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(19,720)	(33,802)	(30,126)	-	(2,732)	(3,042)	(89,422)
Օտարումներ	-	2,651	4,843	-	-	-	7,494
Մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(143,241)	(222,201)	(194,082)	(53,700)	(19,796)	(92,784)	(725,804)
Հաշվեկշռային արժեք 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	801,838	90,381	64,541	-	2,973	72,068	1,031,801
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը 2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	928,585	287,298	231,995	53,700	21,193	162,098	1,684,869
Ավելացումներ	13,557	7,677	24,874	-	-	1,130	47,238
Օտարումներ	-	(11,173)	(4,338)	-	-	-	(15,511)
Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	942,142	283,802	252,531	53,700	21,193	163,228	1,716,596
Մաշվածություն և ամորտիզացիա							
Մնացորդը 2013թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	(104,574)	(160,800)	(144,418)	(53,700)	(14,706)	(86,422)	(564,620)
Տարվա մաշվածություն և ամորտիզացիա	(18,947)	(41,178)	(28,619)	-	(2,358)	(3,320)	(94,422)
Օտարումներ	-	10,928	4,238	-	-	-	15,166
Մնացորդը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(123,521)	(191,050)	(168,799)	(53,700)	(17,064)	(89,742)	(643,876)
Հաշվեկշռային արժեք 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	818,621	92,752	83,732	-	4,129	73,486	1,072,720

2014թ. և 2013 թ. ընթացքում հիմնական միջոցների ձեռքբերմանը կամ շինարարությանը վերաբերող կապիտալացված փոխառության ծախսումներ չեն եղել (2013թ.-ին զրո):

17. Այլ ակտիվներ

(հազ. դրամ)

Դրամական փոխանցումների և վճարահաշվարկային համակարգերի գծով ստացվելիք գումարներ

Այլ ստացվելիք գումարներ

Ընդամենն այլ ֆինանսական ակտիվներ

Բանկի սեփականությանն անցած ակտիվներ

Շահութահարկի գծով կանխավճարներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվների ձեռքբերման գծով կանխավճարներ

Այլ կանխավճարներ

Այլ

Ընդամենն այլ ոչ ֆինանսական ակտիվներ

Ընդամենն այլ ակտիվներ

	2014թ.	2013թ.
	8,456	59,595
	1,994	26,700
	10,450	86,295
	275,586	361,069
	51,205	-
	53,500	1,595
	47,892	87,195
	22,127	24,411
	450,310	474,270
	460,760	560,565

2014թ. 16,125 հազ. դրամի դեբիտորական պարտքեր արժեզրկվել են և դուրս գրվել (2013թ.՝ 5,021 հազ. դրամ):

Ստորև ներկայացված են բանկի սեփականությանն անցած ակտիվների բնույթը և հաշվեկշռային արժեքը 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազ. դրամ)

Հող և շենքեր

	2014թ.	2013թ.
	275,586	361,069

Ղեկավարությունը գտնում է, որ բանկի սեփականությանն անցած ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է վերջիններիս իրական արժեքին՝ հանած վաճառքի կազմակերպման ծախսերը՝ 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

18. Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ

(հազ. դրամ)

Վարկեր և ժամկետային ավանդներ

Լորո հաշիվներ

	2014թ.	2013թ.
	5,139,204	2,439,528
	8	349
	5,139,212	2,439,877

2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի մեկ պայմանագրային կողմ բանկ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ մեկ բանկ), որի մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: Այս համախառն մնացորդը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 3,912,610 հազ. դրամ (2013թ.՝ 2,076,446 հազ. դրամ):

19. Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ

(հազ. դրամ)

ՀՀ ԿԲ-ին վճարվելիք գումարներ

	2014թ.	2013թ.
	3,057,139	750,641
	3,057,139	750,641

Համաձայն հետգնման պայմանագրերի Բանկը կարող է որպես փոխառություն տրամադրել արժեթղթեր կամ վաճառել արժեթղթեր և գնել արժեթղթեր՝ համաձայն վերավաճառքի պայմանագրերի:

Հետգնման պայմանագրերին համաձայն վաճառված կամ փոխատվությամբ տրված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմերին և Բանկը ստանում է դրամական միջոցներ փոխանցման դիմաց: Այդ ֆինանսական ակտիվները կարող են կրկին գրավադրվել կամ վերավաճառվել, գործընկերների կողմից Բանկի դեֆոլտի բացակայության դեպքում, բայց գործընկերն ունի պարտավորություն վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի մարման ամսաթվին: Բանկը գտնում է, որ պահպանում է այդ արժեթղթերի էականորեն բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, հետևաբար, չի ապաճանաչում դրանք: Այս արժեթղթերը 3,118,896 հազ.դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 773,337 հազ. դրամ) ներկայացվում են որպես «հետգնման պայմանագրերով գրավադրված» Ծանոթագրություն 13-ում: Այս գործարքները իրականացվում են ստանդարտ վարկավորման, պարտատոմսերի փոխառության և վարկավորման գործընթացների պայմաններին բնորոշ պայմաններին համաձայն:

19. Հետզնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (շարունակություն)

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է այն ֆինանսական ակտիվների ամփոփ նկարագիրը, որոնք փոխանցվել են այնպես, որ փոխանցված ֆինանսական ակտիվներն ամբողջությամբ կամ դրանց մի մասը ապաճանաչման չափանիշներին չեն բավարարում:

<i>(հազ. դրամ)</i>	Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ
		ՀՀ կառավարության պարտքային արժեթղթեր 2014թ.
Հաշվեկշռային արժեք Ակտիվներ	Հետզնման պայմանագրեր	3,118,896
Հաշվեկշռային արժեք Այդ ակտիվների հետ կապված պարտավորություններ	Հետզնման պայմանագրեր	3,057,139
Զուտ դիրք		(61,757)

<i>(հազ. դրամ)</i>	Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական գործիքներ
		ՀՀ կառավարության պարտքային արժեթղթեր 2013թ.
Հաշվեկշռային արժեք Ակտիվներ	Հետզնման պայմանագրեր	773,337
Հաշվեկշռային արժեք Այդ ակտիվների հետ կապված պարտավորություններ	Հետզնման պայմանագրեր	750,641
Զուտ դիրք		(22,696)

20. Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
Ընթացիկ հաշիվներ և ցլահանջ ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձինք	3,974,227	3,759,122
- Իրավաբանական անձինք	534,765	583,457
Ժամկետային ավանդներ		
- Ֆիզիկական անձինք	23,967,980	17,225,272
- Իրավաբանական անձինք	5,360,616	2,820,952
	33,837,588	24,388,803

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հաճախորդների ավանդներից 68,396 հազ. դրամ գումարով մնացորդները ծառայում են որպես գրավ Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի և վարկային պարտավորվածությունների համար (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ 108,820 հազ. դրամ):

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հինգ հաճախորդ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ երեք հաճախորդ), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 10,496,131 հազ. դրամ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ 5,752,872 հազ. դրամ):

Համաձայն Հայաստանի օրենսդրության Բանկը պարտավոր է մարել ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդները ավանդատուի պահանջով: Եթե ժամկետային ավանդը մարվում է ավանդատուի պահանջով նախքան ժամկետի ավարտը, տոկոսները վճարվում են ցլահանջ ավանդների տոկոսադրույքով, եթե պայմանագրում այլ տոկոսադրույք սահմանված չէ:

21. Այլ ներգրավված միջոցներ

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Վարկ Միջազգային Ֆինանսական Կորպորացիայից (ՄՖԿ)	1,653,201	1,721,533
Վարկեր Ազգային հիփոթեքային ընկերությունից	955,760	1,013,620
Վարկ Նավթ Արտահանող Երկրների Կազմակերպության (ՆԱԵԿ)		
Միջազգային Զարգացման Հիմնադրամից (ՄԶՀ)	396,607	1,016,196
Վարկեր Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից (ՎԶԵԲ)	342,965	878,718
Վարկեր Հարավարևելյան Եվրոպայի Եվրոպական հիմնադրամից (ՀԵԵՀ)	-	1,211,097
	3,348,533	5,841,164

2014թ-ի հունվարի 31-ին Բանկը վաղաժամկետ մարել է ՀԵԵՀ վարկերը:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի պայմանագրային կողմ երկու ֆինանսական կազմակերպություններ(31 դեկտեմբերի 2013թ. չորս), որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Բանկի կապիտալի 10%-ը: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս մնացորդները կազմում են 2,608,961 հազ. դրամ (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ 4,962,446 հազ. դրամ):

(ա) Սահմանափակումների խախտում

Բանկը խախտել է իր որոշ սահմանափակումների առավելագույն շեմերը ՄՖԿ-ի, ՆԱԵԿ ՄԶՀ-ի և ՎԶԵԲ-ի հետ: Ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման օրվա դրությամբ ղեկավարությունը չի ստացել պարտավորությունների խախտման գծով ներում/կասեցում, այդ պատճառով վարկերը դարձել են ցայահանջ 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Համապատասխանաբար Ծանոթագրություն 24-ում 2,392,773 հազ. դրամի վարկերը դասակարգվել են որպես ցայահանջ և մինչև մեկ ամիս ժամկետով տոկոսադրույքի ձեռքբերման, իրացվելիության և մարման աղյուսակներում:

22. Այլ պարտավորություններ

(հազ. դրամ)

	2014թ.	2013թ.
Աշխատավարձ և նմանատիպ կրեդիտորական պարտքեր	58,360	49,892
Մատակարարների գծով կրեդիտորական պարտքեր	17,273	26,060
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	19,683	45,330
Ընդամենն այլ ֆինանսական պարտավորություններ	95,316	121,282
Այլ հարկերի գծով կրեդիտորական պարտքեր	38,880	38,689
Հետաձգված եկամուտ	4,667	14,577
Վճարման ենթակա շահութահարկ	-	6,627
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	7,961	8,171
Ընդամենն այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	51,508	68,064
Ընդամենն այլ պարտավորություններ	146,824	189,346

23. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ

(ա) Կանոնադրական կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Հայտարարված, թողարկված և շրջանառության մեջ գտնվող բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է 81,251 սովորական բաժնետոմսից (2013թ.-ին՝ 81,251): Բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմում է 100,000 դրամ: Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն ժամանակ առ ժամանակ ստանալ հայտարարված շահաբաժինները և քվեարկել Բանկի բաժնետերերի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում՝ մեկ բաժնետոմսը մեկ ձայն սկզբունքով:

(բ) Պահուստների բնույթը և նպատակը

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստը ներառում է իրական արժեքի կուտակային գուտ փոփոխությունը՝ մինչև ակտիվների ապաճանաչումը կամ արժեզրկումը:

23. Բաժնետիրական կապիտալ և պահուստներ (շարունակություն)

(գ) Շահաբաժիններ

Վճարման ենթակա շահաբաժինները սահմանափակվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված՝ Բանկի առավելագույն չբաշխված շահույթի չափով: ՀՀ օրենսդրության համաձայն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ բաշխման ենթակա պահուստներ չեն եղել:

24. Ռիսկերի կառավարում

Ռիսկերի կառավարումը բնորոշ գործոն է բանկային ոլորտի համար և Բանկի գործառնությունների կարևոր տարր է: Հիմնական ռիսկերը, որոնց ենթակա է Բանկը, շուկայական, վարկային և իրացվելիության ռիսկերն են:

(ա) Ռիսկերի կառավարման քաղաքականություն և ընթացակարգեր

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է բացահայտել, վերլուծել և կառավարել այն ռիսկերը, որոնց ենթակա է Բանկը, սահմանել ռիսկերի համապատասխան սահմանաչափեր և վերահսկման մեխանիզմներ, ինչպես նաև շարունակաբար վերահսկել ռիսկերի մակարդակները և դրանց համապատասխանությունը սահմանված սահմանաչափերին: Ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և ընթացակարգերը կանոնավոր կերպով վերանայվում են՝ շուկայական պայմանների, առաջարկվող պրոդուկտների ու ծառայությունների և ընդունված լավագույն մոտեցման փոփոխություններն արտացոլելու նպատակով:

Տնօրենների խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման համակարգի վերահսկման, հիմնական ռիսկերի կառավարման և ռիսկերի կառավարման քաղաքականության ու ընթացակարգերի վերանայման, ինչպես նաև խոշոր գործարքների հաստատման համար: Կառավարման հանձնաժողովը Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման հանձնաժողովի (ԱՊԿՀ) աջակցությամբ պատասխանատու է ռիսկերի նվազեցմանն ուղղված միջոցառումների վերահսկման և իրականացման ու ռիսկերի համար սահմանված համապատասխան սահմանաչափերում Բանկի գործունեության ապահովման համար:

(բ) Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի փոփոխության ռիսկն է շուկայական գների փոփոխության արդյունքում:

Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթի, տոկոսադրույքի և այլ գնային ռիսկերը: Շուկայական ռիսկն առաջանում է պարտքային և բաժնային ֆինանսական գործիքների բաց դիրքերի գծով, որոնք ենթակա են շուկայի ընդհանուր և առանձին փոփոխություններին ու շուկայական գների և արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխություններին:

Շուկայական ռիսկի կառավարման նպատակը ռիսկի այնպիսի կառավարումն ու վերահսկումն է, որը թույլ կտա ընդունելի սահմաններում պահպանել այս ռիսկին ենթակա լինելու աստիճանը՝ միաժամանակ ապահովելով ռիսկի դիմաց եկամտաբերության օպտիմալացումը:

Շուկայական ռիսկի կառավարման համար պատասխանատվություն է կրում ԱՊԿՀ-ն: Շուկայական ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

Բանկը շուկայական ռիսկը կառավարում է սահմանելով ֆինանսական գործիքների բաց դիրքի, տոկոսադրույքի ժամկետայնության և արտարժույթային դիրքերի գծով սահմանաչափեր, ինչպես նաև «վնասի դադարեցման» սահմանաչափեր, որոնք կանոնավոր կերպով վերանայվում և հաստատվում են ԱՊԿՀ-ի կողմից:

(i) Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերի կամ դրանց իրական արժեքի հնարավոր փոփոխության ռիսկն է տոկոսադրույքների փոփոխման արդյունքում: Բանկը ենթակա է իր ֆինանսական վիճակի և դրամական միջոցների հոսքերի վրա գերակայող շուկայական տոկոսադրույքների տատանումների ազդեցությանը: Նման տատանումները կարող են ավելացնել տոկոսային մարժան, սակայն կարող են նաև նվազեցնել այն կամ հանգեցնել վնասների տոկոսադրույքների անսպասելի փոփոխության դեպքում:

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)**(բ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)****Տոկոսադրույքի ճեղքվածքի վերլուծություն**

Տոկոսադրույքի ռիսկը հիմնականում կառավարվում է տոկոսադրույքների ճեղքվածքների մոնիտորինգի միջոցով: Ստորև ամփոփ կերպով ներկայացված է տոկոսադրույքների՝ ըստ ժամկետների ճեղքվածքների վերլուծությունը հիմնական ֆինանսական գործիքների համար:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Մինչև 3 ամիս</i>	<i>3-6 ամիս</i>	<i>6-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
31 դեկտեմբերի 2014թ.						
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	431,351	–	–	–	–	431,351
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	21,723	47,825	–	3,099,075	–	3,168,623
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,982,940	1,673,151	1,614,887	–	–	9,270,978
Հաճախորդներին տրված վարկեր	1,234,582	3,025,717	5,715,775	11,781,182	6,677,377	28,434,633
	7,670,596	4,746,693	7,330,662	14,880,257	6,677,377	41,305,585
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,686,957	14,839	3,135,389	302,019	–	5,139,204
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարելիք գումարներ	3,057,139	–	–	–	–	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	11,272,525	4,933,491	9,661,626	7,209,422	–	33,077,064
Այլ ներգրավված միջոցներ	2,433,565	13,999	34,604	511,001	355,364	3,348,533
	18,450,186	4,962,329	12,831,619	8,022,442	355,364	44,621,940
Տոկոսադրույքի ճեղքվածք	(10,779,590)	(215,636)	(5,500,957)	6,857,815	6,322,013	(3,316,355)

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Մինչև 3 ամիս</i>	<i>3-6 ամիս</i>	<i>6-12 ամիս</i>	<i>1-5 տարի</i>	<i>Ավելի քան 5 տարի</i>	<i>Ընդամենը</i>
31 դեկտեմբերի 2013թ.						
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	684,683	-	-	-	-	684,683
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	30,258	48,446	-	3,347,383	-	3,426,087
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	1,840,758	3,074,697	-	-	-	4,915,455
Հաճախորդներին տրված վարկեր	3,225,813	1,228,815	1,943,693	12,703,199	5,003,641	24,105,161
	5,781,512	4,351,958	1,943,693	16,050,582	5,003,641	33,131,386
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	735,498	823	677,448	1,025,759	-	2,439,528
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարելիք գումարներ	750,641	-	-	-	-	750,641
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	10,845,726	3,033,905	6,314,175	3,014,766	42,090	23,250,662
Այլ ներգրավված միջոցներ	4,854,460	19,150	41,614	454,849	471,091	5,841,164
	17,186,325	3,053,878	7,033,237	4,495,374	513,181	32,281,995
Տոկոսադրույքի ճեղքվածք	(11,404,813)	1,298,080	(5,089,544)	11,555,208	4,490,460	849,391

Միջին արդյունավետ տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են Բանկի տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունները:

	2014թ.			2013թ.		
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %			Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Այլ արտարժույթ
Տոկոսակիր ակտիվներ						
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	14.0%	-	-	14.0%	-	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	6.1%	-	-	8.2%	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14.0%	7.4%	6.0%	14.9%	10.6%	10.3%
Տոկոսակիր պարտավորություններ						
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	19.1%	8.9%	-	8.9%	8.9%	-

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարելիք գումարներ	22.1%	-	-	7.8%	-	-
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ						
- Ընթացիկ հաշիվներ և ցպահանջ ավանդներ	4.3%	2.3%	0.4%	2.6%	2.0%	0.3%
- Ժամկետային ավանդներ	11.9%	6.1%	3.0%	11.6%	6.2%	3.1%
Այլ ներգրավված միջոցներ	8.9%	6.4%	-	8.7%	6.3%	-

Տոկոսադրույքի զգայունության վերլուծություն

Տոկոսադրույքի ճեղքվածքների վերլուծության վրա հիմնված տոկոսադրույքի կառավարումը լրացվում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների զգայունության մոնիտորինգով:

Ստորև ներկայացվում է շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի (առանց հարկերի) զգայունության վերլուծությունը, որն իրականացվել է 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի և 2014թ. ու 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների և պարտավորությունների դիրքերի հիման վրա:

(հազ. դրամ)

	<u>2014թ.</u>	<u>2013թ.</u>
100 բկ գույքահեռ նվազում	64,916	116,191
100 բկ գույքահեռ աճ	(64,916)	(116,191)

Ստորև ներկայացվում է գուտ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի զգայունության վերլուծությունը՝ պայմանավորված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությամբ, որն իրականացվել է 2014թ. ու 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ առկա տոկոսակիր ակտիվների եվ պարտավորությունների դիրքերի եվ 218 և 100 բազիսային կետով (բկ) եկամտաբերության կորերի գույքահեռ նվազման կամ աճի պարզեցված սցենարի հիման վրա:

(հազ. դրամ)

	<u>2014թ.</u>		<u>2013թ.</u>	
	<i>Զուտ շահույթ</i>	<i>Կապիտալ</i>	<i>Զուտ շահույթ</i>	<i>Կապիտալ</i>
218 / 100 բկ գույքահեռ նվազում	-	104,597	-	65,112
218 / 100 բկ գույքահեռ աճ	-	(104,597)	-	(65,112)

(ii) Արտարժույթի ռիսկ

Բանկն ունի մի շարք արտարժույթներով արտահայտված ակտիվներ և պարտավորություններ: Արտարժույթի ռիսկն արտարժույթի փոխարժեքների փոփոխության արդյունքում ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի կամ դրանից ստացվող դրամական հոսքերի տատանման ռիսկն է: Բանկը չի հեջավորում իր արտարժույթի ռիսկը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

	<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>ԱՄՆ դոլար</i>	<i>Եվրո</i>	<i>Այլ արտարժույթ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>(հազ.դրամ)</i>					
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	501,776	2,917,582	817,810	7,005	4,244,173
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	3,181,783	-	-	-	3,181,783
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	6,599,148	9,334,859	-	-	15,934,007
Հաճախորդներին տրված վարկեր	6,613,604	21,605,460	215,569	-	28,434,633
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	2,005	8,434	11	-	10,450
Ընդամենը	16,898,316	33,866,335	1,033,390	7,005	51,805,046
Պարտավորություններ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	1,226,598	3,912,614	-	-	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի զծով վճարելիք գումարներ	3,057,139	-	-	-	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	4,599,241	28,277,242	959,852	1,253	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	934,991	2,413,542	-	-	3,348,533
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	93,145	1,502	669	-	95,316
Ընդամենը	9,911,114	34,604,900	960,521	1,253	45,477,788
Զուտ դիրքը	6,987,202	(738,565)	72,869	5,752	6,327,258
Ածանցյալ գործիքների ազդեցությունը	(141,609)	142,491	-	-	882
Զուտ դիրքը ներառյալ ածանցյալ գործիքներ	6,845,593	(596,074)	72,869	5,752	6,328,140

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքն ըստ արժույթների 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

	<i>ՀՀ դրամ</i>	<i>ԱՄՆ դոլար</i>	<i>Եվրո</i>	<i>Այլ արտարժույթ</i>	<i>Ընդամենը</i>
<i>(հազ.դրամ)</i>					
Ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,966,858	3,525,818	764,121	71,029	8,327,826
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	3,439,247	-	-	-	3,439,247
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	140,000	4,970,012	-	-	5,110,012
Հաճախորդներին տրված վարկեր	6,733,571	17,178,862	192,728	-	24,105,161
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	83,856	2,081	358	-	86,295
Ընդամենը	14,363,532	25,676,773	957,207	71,029	41,068,541
Պարտավորություններ					
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	363,096	2,076,500	279	2	2,439,877
Հետգնման պայմանագրերի զծով վճարելիք գումարներ	750,641	-	-	-	750,641
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	3,318,084	20,082,479	964,640	23,600	24,388,803
Այլ ներգրավված միջոցներ	1,013,620	4,827,544	-	-	5,841,164
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	86,019	33,385	634	1,244	121,282
Ընդամենը	5,531,460	27,019,908	965,553	24,846	33,541,767
Զուտ դիրքը	8,832,072	(1,343,135)	(8,346)	46,183	7,526,774

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(բ) Շուկայական ռիսկ (շարունակություն)

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժեզրկումը հետևյալ արտարժույթների նկատմամբ կավելացներ (կնվազեցներ) կապիտալը և շահույթը կամ վնասը ստորև ներկայացված գումարների չափով: Այս վերլուծությունը հիմնված է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների վրա, որոնք Բանկը դիտարկում է որպես հնարավոր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում: Վերլուծությունը ենթադրում է, որ մյուս բոլոր փոփոխականները, մասնավորապես տոկոսադրույքները կմնան անփոփոխ:

<i>(հազ.դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
ԱՄՆ դոլարի փոխարժեքի 19.1% արժևորում դրամի նկատմամբ	(113,850)	(256,539)
Եվրոյի փոխարժեքի 20.71% արժևորում դրամի նկատմամբ	15,091	(1,728)

2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ դրամի փոխարժեքի արժևորումը վերոնշյալ արտարժույթների նկատմամբ կունենար գումարային առումով նույն, սակայն հակառակ ազդեցություն վերը նշված գումարների վրա՝ ելնելով այն ենթադրությունից, որ մյուս բոլոր փոփոխականները կմնան անփոփոխ:

(գ) Վարկային ռիսկ

Վարկային ռիսկը ֆինանսական վնաս կրելու ռիսկն է, երբ փոխառուն կամ ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմն ի վիճակի չի լինում կատարել իր պայմանագրային պարտականությունները Բանկի նկատմամբ: Բանկը մշակել է քաղաքականություն և ընթացակարգեր վարկային ռիսկը կառավարելու համար (ինչպես ճանաչված ֆինանսական ակտիվների, այնպես էլ չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար):

Կորպորատիվ վարկերի դիմումները պատրաստվում և վերլուծվում են Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության համապատասխան աշխատակիցների կողմից: Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչությունը պատասխանատու է Բանկի կորպորատիվ վարկերի պորտֆելի համար: Այս վարչության վարկային վերլուծաբանների կողմից պատրաստված հաշվետվությունները հիմնված են հաճախորդի գործունեության և գործունեության ֆինանսական արդյունքների կառուցվածքային վերլուծության վրա: Այնուհետև, վարկային դիմումը և հաշվետվությունն անցնում են անկախ ուսումնասիրություն Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից, որը տալիս է երկրորդ եզրակացությունը՝ ստուգելով դրանց համապատասխանությունը վարկային քաղաքականության պահանջներին: Կառավարման հանձնաժողովն ուսումնասիրում է վարկի դիմումը Կորպորատիվ բանկային ծառայությունների վարչության կողմից ներկայացված նյութերի հիման վրա: Նախքան Կառավարման հանձնաժողովի վերջնական հաստատումը, առանձին գործարքներն ուսումնասիրվում են նաև Իրավաբանական բաժնի կողմից՝ կախված ռիսկերի առանձնահատկություններից:

Բանկը շարունակաբար վերահսկում է առանձին վարկերի վիճակը և կանոնավոր կերպով վերագնահատում է իր հաճախորդների վճարունակությունը: Ուսումնասիրությունն իրականացվում է հաճախորդի ամենավերջին ֆինանսական հաշվետվությունների և վարկառուի կողմից տրամադրված կամ Բանկի կողմից այլ կերպ ձեռք բերված տեղեկատվության հիման վրա: Գրավի ընթացիկ շուկայական արժեքը կանոնավոր կերպով գնահատվում է անկախ գնահատողի կամ Բանկի մասնագետների կողմից:

Սպառողական վարկերի դիմումներն ուսումնասիրվում են Սպառողական վարկերի հաստատման բաժնի, Սպառողական վարկերի հաստատման կոմիտեի և Տնօրինության կողմից՝ ելնելով վավերացված սահմանաչափերից:

Բացի առանձին հաճախորդների վերլուծությունից՝ ողջ վարկային պորտֆելը գնահատվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից վարկերի կենտրոնացման և շուկայական ռիսկերի տեսանկյունից:

Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը որպես կանոն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքներում և չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածություններում: Ակտիվների և պարտավորությունների հնարավոր հաշվանցումն էական ազդեցություն չունի պոտենցիալ վարկային ռիսկի նվազեցման վրա:

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է վարկային ռիսկին ֆինանսական ակտիվների ենթարկվածության առավելագույն չափը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ:

<i>(հազ.դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,244,173	8,327,826
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	3,181,783	3,439,247
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	15,934,007	5,110,012
Հաճախորդներին տրված վարկեր	28,434,633	24,105,161
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	10,450	86,295
Վարկային ռիսկի ընդհանուր առավելագույն չափը	51,805,046	41,068,541

Սովորաբար գրավ չի պահանջվում արժեթղթերում կատարած ներդրումների և բանկերին տրված վարկերի դիմաց, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետզման գործառնությունների մաս:

Հաճախորդներին տրված վարկերի գրավի և վերջիններիս գծով վարկային ռիսկի կենտրոնացվածության վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 15-ում:

Զճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների հետ կապված վարկային ռիսկին ենթակա լինելու առավելագույն չափը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ ներկայացված է Ծանոթագրություն 26-ում:

Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված բացահայտումները ներառում են ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք

- հաշվանցվում են Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կամ
- հանդիսանում են իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ գործիքներին վերաբերող նմանատիպ պայմանագրերի առարկա՝ անկախ այն հանգամանքից, թե արդյոք այդ ֆինանսական գործիքները հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, թե ոչ:

Նմանատիպ պայմանագրերը ներառում են ածանցյալ հաշվանցման պայմանագրերը, հետզման գլխավոր պայմանագրերը և արժեթղթերի փոխառության գլխավոր պայմանագրերը: Այնպիսի ֆինանսական գործիքներ, ինչպիսիք են վարկերը և ավանդները, չեն բացահայտվում ստորև ներկայացվող աղյուսակներում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ հաշվանցվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում:

Բանկը ստանում և տրամադրում է գրավ շուկայում շրջանառվող արժեթղթերի տեսքով հետզման և հակադարձ հետզման պայմանագրերի գծով:

Նման գրավի համար գործում են շուկայում ընդունված ստանդարտ պայմանները: Սա նշանակում է, որ որպես գրավ ստացված/տրամադրված արժեթղթերը կարող են գրավադրվել կամ վաճառվել գործարքի գործողության ժամկետի ընթացքում, սակայն պետք է վերադարձվեն գործարքի ավարտին: Այս պայմանները յուրաքանչյուր պայմանագրային կողմին իրավունք են տալիս նաև դադարեցնել համապատասխան գործարքը՝ պայմանագրային կողմի՝ գրավ տրամադրելու անկարողության պատճառով:

Վերը նշված պայմանավորվածությունները չեն բավարարում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցման պայմաններին: Պատճառն այն է, որ այս պայմանագրերը տալիս են ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավունք, որն իրագործելի է միայն Բանկի կամ պայմանագրային կողմերի կողմից պարտականությունների չկատարման, անվճարունակ դառնալու կամ սնանկացման դեպքում: Բացի այդ, Բանկը և վերջինիս պայմանագրային կողմերը չունեն հաշվարկը գուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվ իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն:

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(գ) Վարկային ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են հաշվանցման ենթակա, իրավաբանորեն ամրագրված հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

(հազ. դրամ)

<i>Ֆինանսական պարտավորությունների տեսակներ</i>	<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում</i>		<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ</i>		<i>Ջուտ գումար</i>
	<i>ճանաչված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար</i>	<i>հաշվանցված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար</i>		<i>հաշվանցված ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական գործիքներ</i>	
<i>Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ</i>	3,057,139	-	3,057,139	(3,057,139)	-	
<i>Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ</i>	3,057,139	-	3,057,139	(3,057,139)	-	

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ նմանատիպ պայմանագրերի առարկա հանդիսացող իրավաբանորեն ամրագրված ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք ենթակա են հաշվանցման :

(հազ. դրամ)

<i>Ֆինանսական պարտավորությունների տեսակներ</i>	<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում</i>		<i>Ֆին. վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չհաշվանցված գումարներ</i>		<i>Ջուտ գումար</i>
	<i>ճանաչված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար</i>	<i>հաշվանցված ֆինանսական պարտավորության համախառն գումար</i>		<i>հաշվանցված ֆինանսական պարտավորությունների զուտ գումար</i>	<i>Ֆինանսական գործիքներ</i>	
<i>Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ</i>	750,641	-	750,641	(750,641)	-	
<i>Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ</i>	750,641	-	750,641	(750,641)	-	

(դ) Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը ենթադրում է, որ Բանկը կունենա դժվարություններ ֆինանսական գործիքների հետ կապված պարտականությունները կատարելիս, որոնք մարվում են դրամական միջոցների կամ մեկ այլ ֆինանսական ակտիվի միջոցով: Իրացվելիության ռիսկն առաջանում է ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության անհամապատասխանության դեպքում: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության և տոկոսադրույքների համապատասխանությունը և/կամ վերահսկվող անհամապատասխանությունն իրացվելիության կառավարման էական գործոն են: Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ամբողջական համապատասխանությունը բնորոշ չէ ֆինանսական կազմակերպություններին՝ պայմանավորված իրականացվող գործարքների տարաբնույթ լինելով և ժամկետների անորոշությամբ: Անհամապատասխանությունը հնարավորություն է տալիս բարձրացնել շահութաբերությունը, սակայն կարող է նաև մեծացնել վնաս կրելու ռիսկը:

Բանկի կողմից իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակն է ցանկացած պահի ապահովել բոլոր անհրաժեշտ միջոցները՝ դրամական միջոցների հոսքերի հետ կապված պարտավորությունները մարելու համար: Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունն ուսումնասիրվում և հաստատվում է ԱՊԿԶ-ի կողմից:

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Բանկը ձգտում է ակտիվորեն պահպանել ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված և կայուն կառուցվածքը, որը ներառում է այլ բանկերից ստացված երկարաժամկետ ու կարճաժամկետ վարկերը, հիմնական հաճախող իրավաբանական անձանց և ֆիզիկական անձանց վարկերը, ինչպես նաև բարձր իրացվելի ակտիվների տարբերակված պորտֆելը՝ իրացվելիության անկանխատեսելի պահանջներն արագ և հեշտությամբ բավարարելու համար:

Բանկի իրացվելիության ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը պահանջում է՝

- դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսում ըստ հիմնական արտարժույթների և դրամական միջոցների այդ հոսքերի հետ կապված պահանջվող իրացվելի ակտիվների մակարդակի դիտարկում,
- ֆինանսավորման աղբյուրների տարբերակված կառուցվածքի պահպանում,
- պարտքերի կենտրոնացման և կառուցվածքի կառավարում,
- բարձր իրացվելիությամբ ակտիվների պորտֆելի վարում, որը կարելի է հեշտությամբ իրացնել որպես ապահովություն դրամական միջոցների ներհոսքի դադարեցման դեպքում,
- իրացվելիության և ֆինանսավորման անընդհատության ծրագրերի ապահովում,
- օրենսդրական պահանջների հետ իրացվելիության ցուցանիշների համապատասխանության վերահսկում:

Գանձապետարանը բաժիններից ստանում է տեղեկատվություն վերջիններիս ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրացվելիության կառուցվածքի ու ապագայում պլանավորվող գործունեությունից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի կանխատեսումների վերաբերյալ: Այնուհետև, Գանձապետարանը ձևավորում է կարճաժամկետ իրացվելի ակտիվների համապատասխան պորտֆել, որը հիմնականում բաղկացած է առևտրային նպատակներով պահվող կարճաժամկետ իրացվելի արժեթղթերից, բանկերին տրված վարկերից և այլ միջբանկային գործիքներից՝ նպատակ ունենալով ապահովել իրացվելիության բավարար մակարդակ Բանկում:

Գանձապետարանը վերահսկում է իրացվելիության դիրքը օրական կտրվածքով և իրականացնում է կանոնավոր «սթրես-թեսթեր» իրացվելիության գծով՝ շուկայի սովորական և ավելի խիստ պայմանների ենթադրության կիրառմամբ: Սովորական շուկայական պայմաններում Բանկի իրացվելիության դիրքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ներառող հաշվետվությունները ներկայացվում են վերադաս դեկլարությանը շաբաթական կտրվածքով: Բանկի իրացվելիության կառավարման վերաբերյալ որոշումները կայացնում է ԱՊԿՀ-ն՝ Ռիսկերի կառավարման բաժնի և Գանձապետարանի կողմից ներկայացված հաշվետվությունների հիման վրա:

Ստորև բերվող աղյուսակներում ներկայացված են ֆինանսական պարտավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը՝ ըստ պայմանագրով սահմանված առավել վաղ մարման ժամկետի: Աղյուսակներում ներկայացված ընդհանուր համախառն արտահոսքն իրենցից ներկայացնում է դրամական միջոցների չզեղչված հոսքերը ֆինանսական պարտավորությունների կամ վարկային պարտավորվածությունների գծով: Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերի համար երաշխիքի առավելագույն գումարը տեղաբաշխվում է այն ամենավաղ ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում կարող է պահանջվել երաշխիքով ապահովված պարտավորության կատարում:

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնության վերլուծությունը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Ցպահանջ և մինչև</i>		<i>6- ից 12</i>	<i>Ավելի քան</i>	<i>Արտահոսքի</i>		<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>
	<i>1 ամիս</i>	<i>1- ից 3 ամիս</i>			<i>3- ից 6 ամիս</i>	<i>1 տարի</i>	
31 դեկտեմբերի 2014թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	881,738	827,030	15,319	3,306,575	389,141	5,419,803	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,077,219	-	-	-	-	3,077,219	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,292,641	5,796,691	5,040,906	10,146,394	7,987,885	35,264,517	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	2,418,184	15,554	14,497	37,028	1,230,047	3,715,310	3,348,533
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	90,370	4,946	-	-	-	95,316	95,316
Ընդամենը	12,760,152	6,644,221	5,070,722	13,489,997	9,607,073	47,572,165	45,477,788
Վարկային պարտավորվածություններ	797,782	-	-	-	-	797,782	797,782

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված է ֆինանսական պարտավորությունների պայմանագրային ժամկետայնության վերլուծությունը 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>Ցպահանջ և մինչև</i>				<i>Ավելի քան 1 տարի</i>	<i>Արտահոսքի ընդհանուր համախառն չափեր</i>	
	<i>1 ամիս</i>	<i>1- ից 3 ամիս</i>	<i>3- ից 6 ամիս</i>	<i>6- ից 12 ամիս</i>		<i>համախառն գումար</i>	<i>Հաշվեկշռային արժեք</i>
31 դեկտեմբերի 2013թ.							
Ոչ ածանցյալ պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	10,368	738,820	850	721,194	1,191,453	2,662,685	2,439,877
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	751,923	-	-	-	-	751,923	750,641
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,404,792	5,642,013	3,094,604	6,641,789	3,594,480	25,377,678	24,388,803
Այլ ներգրավված միջոցներ	4,834,137	22,592	42,150	100,174	1,773,336	6,772,389	5,841,164
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	121,282	-	-	-	-	121,282	121,282
Ընդամենը Վարկային պարտավորվածություններ	12,122,502	6,403,425	3,137,604	7,463,157	6,559,269	35,685,957	33,541,767
Վարկային պարտավորվածություններ	1,430,790	-	-	-	-	1,430,790	1,430,790

ՀՀ օրենսդրության համաձայն ֆիզիկական անձինք կարող են ցանկացած պահի ելքագրել իրենց ժամկետային ավանդները՝ դեպքերի մեծամասնությունում կորցնելով հաշվեգրված տոկոսները: Այս ավանդները դասակարգվում են ըստ պայմանագրային մարման ժամկետների: Ստորև ներկայացված են այս ավանդների դասակարգումն ըստ նշված մարման ժամկետների:

<i>(հազ.դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս ժամկետով	1,618,707	1,899,373
1-ից 3 ամիս ժամկետով	3,871,213	3,661,249
3-ից 12 ամիս ժամկետով	13,696,577	8,220,658
Ավելի քան 1 տարի ժամկետով	4,206,824	3,056,312
	23,393,321	16,837,592

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մինչև մարման ժամկետը մնացած օրերի:

(հազ. դրամ)	<i>Ցպահանջ և մինչև</i>		<i>3- ից 12</i>		<i>Ավելի քան</i>		<i>Սեժամկետ</i>	<i>Ժամկետանց</i>	<i>Ընդամենը</i>
	<i>1 ամիս</i>	<i>1- ից 3 ամիս</i>	<i>ամիս</i>	<i>1-ից 5 տարի</i>	<i>5 տարի</i>				
Ակտիվներ									
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	4,244,173	-	-	-	-	-	-	-	4,244,173
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	21,723	47,825	3,099,075	-	13,160	-	-	3,181,783
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	970,868	5,012,954	3,288,038	-	-	6,662,147	-	-	15,934,007
Հաճախորդներին տրված վարկեր	402,196	832,386	8,741,492	8,737,108	6,677,377	-	3,044,074	-	28,434,633
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,031,801	-	-	1,031,801
Այլ ակտիվներ	12,550	10,436	49,161	335,163	53,450	-	-	-	460,760
Ընդամենը ակտիվներ	5,629,787	5,877,499	12,126,516	12,171,346	6,730,827	7,707,108	3,044,074	53,287,157	
Պարտավորություններ									
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ	875,556	811,409	3,150,228	302,019	-	-	-	-	5,139,212
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	3,057,139	-	-	-	-	-	-	-	3,057,139
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	6,287,969	5,738,047	14,602,150	7,209,422	-	-	-	-	33,837,588
Այլ ներգրավված միջոցներ	2,418,178	15,387	48,603	511,001	355,364	-	-	-	3,348,533
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	10,548	-	-	10,548
Այլ պարտավորություններ	130,173	4,980	3,912	816	6,943	-	-	-	146,824
Ընդամենը պարտավորություններ	12,769,015	6,569,823	17,804,893	8,023,258	362,307	10,548	-	-	45,539,844
Զուտ ռիսքը	(7,139,228)	(692,324)	(5,678,377)	4,148,088	6,368,520	7,696,560	3,044,074	7,747,313	

Ելնելով Հայաստանի ընդհանուր տնտեսական միջավայրից՝ հաճախորդների ավանդների միջին ժամկետայնությունը մինչև 1 տարի է, մինչդեռ հաճախորդներին տրված վարկերինը՝ 1 տարուց ավել, ինչը հանգեցնում է իրացվելիության բացասական ճեղքվածքի «մինչև 1 տարի» մարման ժամկետի տիրույթում:

Բացասական ճեղքվածքը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ին կազմել է 13,509,929 հազ.դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ին 10,654,869 հազ. դրամ)՝ կազմելով ընդհանուր պարտավորությունների 36.4% մարման ժամկետի նույն տիրույթում (31 դեկտեմբերի 2013՝ 37.3%):

Բացասական ճեղքվածքը զգալիորեն մեղմվում է շնորհիվ հիմնական ընթացիկ հաշիվների կայունության և ժամկետային ավանդների վերաներդրման բարձր մակարդակի: Ցպահանջ ավանդների միջին օրական մնացորդը կազմել է 4,160,187 հազ. դրամ (2013թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 4,740,733 հազ.դրամ): 2014թ.-ին միջինում մարման ժամկետը լրացած ժամկետային ավանդների 88.1%-ը վերաներդրվել էր հաճախորդների կողմից (2013թ.՝ 83.3%):

24. Ռիսկերի կառավարում (շարունակություն)

(դ) Իրացվելիության ռիսկ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված գումարների վերլուծությունն ըստ մինչև մարման ժամկետը մնացած օրերի:

(հազ. դրամ)	<i>Ցպահանջ և մինչև</i>				<i>Ավելի քան</i>			
	<i>1 ամիս</i>	<i>1- ից 3 ամիս</i>	<i>3- ից 12 ամիս</i>	<i>1-ից 5 տարի</i>	<i>5 տարի</i>	<i>Անժամկետ</i>	<i>Ժամկետանց</i>	<i>Ընդամենը</i>
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	8,327,826	-	-	-	-	-	-	8,327,826
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	30,258	48,446	3,347,383	-	13,160	-	3,439,247
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	623,958	1,216,801	3,074,696	-	-	194,557	-	5,110,012
Հաճախորդներին տրված վարկեր	366,645	873,717	3,172,508	12,703,199	5,003,641	-	1,985,451	24,105,161
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	-	-	-	-	-	1,072,720	-	1,072,720
Այլ ակտիվներ	59,615	-	139,881	361,069	-	-	-	560,565
Ընդամենն ակտիվներ	9,378,044	2,120,776	6,435,531	16,411,651	5,003,641	1,280,437	1,985,451	42,615,531
Պարտավորություններ								
Բանկերի պանդներ և մնացորդներ	10,369	725,478	678,271	1,025,759	-	-	-	2,439,877
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ	750,641	-	-	-	-	-	-	750,641
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և պանդներ	6,399,300	5,584,567	9,348,080	3,014,766	42,090	-	-	24,388,803
Այլ ներգրավված միջոցներ	4,834,125	20,335	60,764	454,849	471,091	-	-	5,841,164
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	-	-	-	-	-	26,525	-	26,525
Այլ պարտավորություններ	167,545	1,895	7,850	4,935	7,121	-	-	189,346
Ընդամենը պարտավորություններ	12,161,980	6,332,275	10,094,965	4,500,309	520,302	26,525	-	33,636,356
Զուտ ռիսքը	(2,783,936)	(4,211,499)	(3,659,434)	11,911,342	4,483,339	1,253,912	1,985,451	8,979,175

Իրացվելիության ռիսկի կառավարման համար Բանկի կողմից կիրառվող հիմնական ուղենիշը բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունն է: Այս նպատակով բարձր իրացվելի ակտիվները ներառում են դրամական միջոցները, նոստրո հաշիվները, ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորները, ՀՀ կառավարության ու ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթերը և այն կորպորատիվ պարտքային արժեթղթերը, որոնց համար գործում է ակտիվ և իրացվելի շուկա, որոնք գրավադրված չեն և որոնց օգտագործումը ոչ մի կերպ սահմանափակված չէ: Ցպահանջ պարտավորությունները ներառում են հաճախորդների ընթացիկ հաշիվները և ցպահանջ պանդները, ինչպես նաև ըստ պահանջի վճարման ենթակա այլ պարտավորությունները:

Ստորև ներկայացված է բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների հարաբերակցությունը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ և տարվա ընթացքում.

	<i>2014 (Աուդիտ չանցած)</i>	<i>2013 (Աուդիտ չանցած)</i>
Դեկտեմբեր ամսվա համար	252.5%	251.5%
Միջինը տարվա համար	298.3%	223.0%
Առավելագույնը տարվա համար	367.1%	276.0%
Նվազագույնը տարվա համար	224.7%	179.1%

Վերը ներկայացված հարաբերակցությունը կիրառվում է նաև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված իրացվելիության սահմանաչափերի հետ համապատասխանությունը որոշելու համար (նվազագույնը 60%):

25. Կապիտալի կառավարում

Բանկի կապիտալի նկատմամբ պահանջները սահմանվում և վերահսկվում են ՀՀ ԿԲ-ի կողմից:

Բանկը որպես կապիտալ ճանաչում է ՀՀ օրենսդրությամբ բանկերի կապիտալի համար սահմանված հոդվածները: ՀՀ ԿԲ-ի կողմից սահմանված կապիտալի ներկայիս պահանջների համաձայն, որոնք հիմնված են Բազելյան համաձայնագրի սկզբունքների վրա, բանկերը պետք է ապահովեն, որպեսզի կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցության ցուցանիշը («կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ») բարձր լինի սահմանված նվազագույն մակարդակից: 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սահմանված նվազագույն մակարդակը կազմում է 12%: 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կապիտալի համարժեքության ցուցանիշը համապատասխանում է սահմանված մակարդակին:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է ՀՀ ԿԲ-ի պահանջների համաձայն հաշվարկված կապիտալի կառուցվածքի վերլուծությունը 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014 (Առաջիկա չանցած)	2013 (Առաջիկա չանցած)
Կանոնադրական կապիտալ	8,125,100	8,125,100
Էմիսիոն եկամուտ	257,149	257,149
Գլխավոր պահուստ	51,292	51,292
(Կուտակված վնաս)/չբաշխված շահույթ	(1,052,581)	430,482
Նվազեցումներ	(309,315)	(401,747)
Ընդամենը հիմնական կապիտալ	7,071,645	8,462,276
Լրացուցիչ կապիտալ		
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատման պահուստ	115,892	241,267
Ընդամենը լրացուցիչ կապիտալ	115,892	241,267
Ընդամենը կապիտալ	7,187,537	8,703,543
Ընդամենը ռիսկով կշռված ակտիվներ	39,708,051	37,968,598
Ընդամենը կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն	18.1%	22.9%
Ընդամենը հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների տոկոսային հարաբերակցություն	17.8%	22.3%

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ռիսկերի կշռման գործակիցների հիերարխիայի միջոցով, որոնք դասակարգված են ըստ բնույթի և արտացոլում են յուրաքանչյուր ակտիվի ու պայմանագրային կողմի հետ կապված վարկային, շուկայական և այլ ռիսկերի գնահատականները՝ հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի գրավ կամ երաշխիք: Նմանատիպ մոտեցում է կիրառվում չճանաչված պայմանագրային պարտավորվածությունների համար՝ որոշակի ճշգրտումներով՝ հնարավոր վնասի առավել պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

26. Վարկային պարտավորվածություններ

Բանկն ունի վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններ: Դրանք իրենցից ներկայացնում են հաստատված վարկերի, վարկային քարտերի և օվերդրաֆտների տրամադրման պարտավորվածություններ:

Բանկը տրամադրում է ֆինանսական երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ՝ հաճախորդների պարտավորությունների կատարումը երրորդ անձանց նկատմամբ երաշխավորելու նպատակով: Այս պայմանագրերն ունեն ֆիքսված ժամկետներ՝ սովորաբար մինչև մեկ տարի:

Վարկային պարտավորվածությունների, ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների տրամադրման ժամանակ Բանկը կիրառում է վարկային ռիսկի կառավարման նույն քաղաքականությունը և ընթացակարգերը, որոնք կիրառվում են հաճախորդներին վարկեր տրամադրելիս:

26. Վարկային պարտավորվածություններ (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են վարկային պարտավորվածությունների պայմանագրային գումարներն ըստ դասերի: Աղյուսակում արտացոլված վարկային պարտավորվածությունների գումարները ենթադրում են, որ գումարներն ամբողջովին տրամադրված են: Աղյուսակում երաշխիքների և ակրեդիտիվների գծով արտացոլված գումարները ներկայացնում են առավելագույն հաշվապահական վնասը, որը կգրանցվի հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ, եթե պայմանագրային կողմերը չկատարեն պայմանագրով ստանձնած պարտավորությունները:

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
Պայմանագրային գումար		
Վարկերի և վարկային գծերի գծով պարտավորվածություններ	607,921	1,142,960
Վարկային քարտերի գծով պարտավորվածություններ	138,648	183,158
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	51,213	104,672
	797,782	1,430,790

Վերը ներկայացված ընդհանուր վարկային պարտավորվածությունները պարտադիր չէ, որ իրենցից ներկայացնեն դրամական միջոցների գծով ապագա պահանջներ, քանի որ այս պարտավորվածությունները կարող են ուժը կորցնել կամ դադարել գործել մինչև վերջիններիս կատարման ժամկետը:

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս վարկային պարտավորվածություններից 465,580 հազ. դրամ գումարով պարտավորվածությունները (31 դեկտեմբերի 2013թ.՝ 866,690 հազ. դրամ) վերաբերում են չորս հաճախորդի (31 դեկտեմբերի 2013թ. հինգ հաճախորդի): Սա վկայում է էական վարկային ռիսկի առկայության մասին:

27. Պայմանական պարտավորվածություններ

(ա) Ապահովագրություն

Հայաստանի Հանրապետությունում ապահովագրական համակարգը զարգացման փուլում է, և ապահովագրության շատ տեսակներ, որոնք լայնորեն տարածված են մյուս երկրներում, դեռ չեն կիրառվում Հայաստանում: Բանկն ապահովագրված է մինչև 500,000 հազ. դրամի չափով՝ ապահովագրության յուրաքանչյուր տեսակի համար: Ապահովագրությունը ծածկում է Բանկի շենքերի և սարքավորումների, գործունեության ընդհատման և գույքին առնչվող երրորդ կողմերի նկատմամբ պարտավորությունները, որոնք կարող են առաջանալ Բանկի գույքի կամ գործունեության հետ կապված պատահարներից: Բանկն ապահովագրել է նաև դրամարկղերը 90,000 հազ. դրամի չափով՝ ֆիզիկական վնասից և գողությունից:

(բ) Իրավական պարտավորություններ

Ղեկավարությունը տեղյակ չէ Բանկի դեմ հարուցված որևէ փաստացի, անավարտ կամ սպառնացող էական հայցերի մասին:

(գ) Հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է և բնորոշվում է օրենսդրության, պաշտոնական պարզաբանումների և դատավճիռների հաճախակի փոփոխություններով, որոնք հաճախ հստակ չեն, հակասական են և ենթարկվում են տարբեր մեկնաբանությունների հարկային մարմինների կողմից: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրության մի շարք մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել էական տույժեր, տուգանքներ և տուխսագումարներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմիններն իրավասու չեն առաջադրել հարկերի գծով լրացուցիչ պարտավորություններ, տույժեր կամ տուգանքներ, եթե խախտման ամսաթվից անցել է երեք տարի:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են այլ երկրների համեմատությամբ էական հարկային ռիսկ առաջացնել: Ղեկավարությունը գտնում է, որ համապատասխանորեն է գնահատել հարկային պարտավորությունները՝ Հայաստանի հարկային օրենսդրության իր մեկնաբանությունների, պաշտոնական հայտարարությունների և դատավճիռների հիման վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան իրավասու մարմինները կարող են ունենալ այլ մեկնաբանություններ, և հետևանքները կարող են էական լինել այս ֆինանսական հաշվետվությունների համար, եթե իրավասու մարմիններին հաջողվի գործադրել իրենց մեկնաբանությունները:

28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

(ա) Վերահսկողություն

Բանկի մայր կազմակերպությունն է «Բիբլոս Բանկ Էս-Էլ-Էլ»-ը, որին պատկանում է Բանկի բաժնետիրական կապիտալի 65%-ը: Մայր կազմակերպությունը ներկայացնում է հանրությանը մատչելի ֆինանսական հաշվետվություններ: Բանկի վերջնական վերահսկող անձը պրն. Ֆրանսուա Բասիլն է:

(բ) Գործարքներ Խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ

Ստորև ներկայացված է անձնակազմի գծով ծախսերում ներառված ընդհանուր վարձատրությունը 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
Կարճաժամկետ հատուցումներ աշխատակիցներին	325,002	272,282

Այս գումարները ներառում են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների դրամային և ոչ դրամային հատուցումները:

Ստորև ներկայացված են 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Խորհրդի և Տնօրինության անդամների հետ գործարքների մնացորդները և միջին արդյունավետ տոկոսադրույթները:

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014թ.	Միջին տոկոսադրույթ, %	2013թ.	Միջին տոկոսադրույթ, %
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Տրված վարկեր (համախառն)	178,900	9.8%	242,701	9.5%
Վարկերի արժեզրկման պահուստ	(291)		(2,352)	
Ստացված ավանդներ	274,247	6.1%	331,483	5.4%

Կապակցված կողմերին տրված վարկերը ՀՀ դրամով են և ենթակա են մարման 1-ից 15 տարվա ընթացքում՝ կախված վարկի տեսակից: Վարկերն ապահովված են համապատասխան տեսակի գրավով, ինչպես ներկայացված է Ծանոթագրություն 15-ի (գ) կետի (ii) ենթակետում:

Ստորև ներկայացված են Տնօրենների խորհրդի և Կառավարման հանձնաժողովի անդամների հետ գործարքների գծով շահույթում կամ վնասում արտացոլված գումարները 2014թ. և 2013թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարիների համար:

<i>(հազ. դրամ)</i>	2014թ.	2013թ.
Շահույթ կամ վնաս		
Տոկոսային եկամուտ	22,667	23,013
Տոկոսային ծախս	(20,184)	(26,081)
Արժեզրկումից հակադարձումներ/(կորուստներ)	2,061	(82)

28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ

Այլ կապակցված կողմերը ներառում են մայր կազմակերպությունը, նրա այլ դուստր կազմակերպությունները և չվերահսկող բաժնետերերին: Ստորև ներկայացված են 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2014թ.-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գործարքների գումարները:

	<i>Մայր կազմակերպություն</i>		<i>Բանկի նկատմամբ նշանակալի ազդեցություն ունեցող կազմակերպություն</i>		<i>Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ</i>		<i>Ընդամենը</i>
	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսատույք, %</i>		<i>Միջին արդյունավետ տոկոսատույք, %</i>		<i>Միջին արդյունավետ տոկոսատույք, %</i>		
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>դրույք, %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>դրույք, %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>դրույք, %</i>	
	<i>հազ. դրամ</i>	<i>դրույք, %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>դրույք, %</i>	<i>հազ. դրամ</i>	<i>դրույք, %</i>	
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	73,327	-	-	-	61,791	-	135,118
- Եվրոյով	21,244	-	-	-	12,466	-	33,710
- այլ արտարժույթով	1,091	-	-	-	-	-	1,091
Պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	3,912,610	8.9%	-	-	-	-	3,912,610
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	3,130,435	6.3%	3,130,435
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	342,965	5.7%	-	-	342,965
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	55	-	-	-	-	-	55
Տոկոսային ծախս	(215,976)	-	(35,856)	-	(152,615)	-	(404,447)
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(4,345)	-	-	-	-	-	(4,345)
Այլ գուտ գործառնական ծախս	-	-	(146)	-	-	-	(146)

28. Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

(գ) Գործարքներ այլ կապակցված կողմերի հետ (շարունակություն)

Ստորև ներկայացված են 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այլ կապակցված կողմերի հետ գործարքների մնացորդները և համապատասխան միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները, ինչպես նաև 2013թ-ին շահույթում կամ վնասում արտացոլված գործարքների գումարները:

	<i>Մայր կազմակերպություն</i>		<i>Բանկի նկատմամբ նշանակալի ազդեցություն ունեցող կազմակերպություն</i>		<i>Մայր կազմակերպության այլ դուստր կազմակերպություններ</i>		<i>Ընդամենը</i>
	<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</i>		<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</i>		<i>Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %</i>		
	<i>հազ. դրամ</i>		<i>հազ. դրամ</i>		<i>հազ. դրամ</i>		
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ							
- ԱՄՆ դոլարով	54,099	0.1%	-	-	19,488	0.1%	73,587
- Եվրոյով	73,373	-	-	-	6,492	-	79,865
- այլ արտարժույթով	5,529	-	-	-	-	-	5,529
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ							
- ՀՀ դրամով	40	-	-	-	-	-	40
Պարտավորություններ							
Բանկերի ավանդներ և մնացորդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	2,076,446	8.9%	-	-	-	-	2,076,446
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	-	-	1,825,082	6.0%	1,825,082
Այլ ներգրավված միջոցներ							
- ԱՄՆ դոլարով	-	-	878,718	5.7%	-	-	878,718
Շահույթ կամ վնաս							
Տոկոսային եկամուտ	16	-	-	-	-	-	16
Տոկոսային ծախս	(241,008)	-	(69,131)	-	(105,016)	-	(415,155)
Միջնորդավճարների գծով ծախս	(4,475)	-	-	-	-	-	(4,475)
Այլ գուտ գործառնական ծախս	-	-	(62)	-	-	-	(62)
Մասնագիտական ծառայություններ	(2,565)	-	-	-	-	-	(2,565)

Կապակցված կողմերի դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները գրավով ապահովված չեն:

29. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք

Իրական արժեքի գնահատականի նպատակն է ներկայացնել այն մոտավոր գինը, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքում կստացվեր ակտիվի վաճառքից կամ կվճարվեր պարտավորության փոխանցման դիմաց գնահատման ժամանակաշրջանի դրությամբ: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և կողմնակալ դատողությունները, իրական արժեքը չպետք է դիտվի որպես իրացման գին՝ անմիջապես ակտիվների վաճառքի կամ պարտավորությունների մարման ժամանակ:

29. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում (շարունակություն)

(ա) Հաշվապահական հաշվառման դասակարգում և իրական արժեք (շարունակություն)

Բոլոր ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքները, բացառությամբ վաճառքի համար մատչելի չգնանշվող բաժնային արժեթղթերի և ներքևի աղյուսակում բացահայտված ֆինանսական գործիքների, մոտավորապես հավասար են դրանց հաշվեկշռային արժեքներին: Ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություն 13-ում՝ 13,160 հազ. դրամ հաշվեկշռային արժեքով վաճառքի համար մատչելի չգնանշվող բաժնային արժեթղթերի իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել:

(հազ. դրամ)	2014թ.			2013թ.		
	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Չճանաչված օգուտ/(վնաս)	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Չճանաչված օգուտ/(վնաս)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	28,162,411	28,434,633	(272,222)	22,385,953	24,105,161	(1,719,208)
Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներին	30,824,179	33,837,588	3,013,409	22,629,733	24,388,803	1,759,070

Գնահատման մեթոդները ներառում են զուտ ներկա արժեքի և դրամական միջոցների գեղջված հոսքերի մոդելները, նմանատիպ գործիքների հետ համեմատությունը, որոնց համար առկա են շուկայի դիտարկելի տվյալներ և այլ գնահատման մոդելներ:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելիս ղեկավարությունը առաջնորդվել է հետևյալ ենթադրություններով.

- 8% և 14%-15% գեղջատկոսները կիրառվում են համապատասխանաբար բանկերին տրված վարկերից և հաճախորդներին տրված վարկերից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղջելու համար:
- 8%-10% գեղջատկոսները կիրառվում են պարտավորություններից ակնկալվող դրամական միջոցների ապագա հոսքերը գեղջելու համար:

(բ) Իրական արժեքի հիերարխիա

Բանկն օգտագործում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքների բացահայտման և գնահատման մեթոդների հետևյալ հիերարխիկ կառուցվածքը, որն արտացոլում է չափումների կատարման ժամանակ օգտագործված ելակետային տվյալների նշանակալիությունը:

- 1-ին մակարդակ. ակտիվ շուկաներում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների գնանշումներ (չճշգրտված):
- 2-րդ մակարդակ. 1-ին մակարդակում ներառված գնանշվող գներից տարբեր ելակետային տվյալներ, որոնք դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) կամ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող): Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնց գնահատման համար կիրառվել է հետևյալը՝ գնանշվող գները նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ շուկայում, գնանշվող գները նույն կամ նմանատիպ գործիքների համար ակտիվ չհամարվող շուկաներում, կամ գնահատման այլ մեթոդ, որտեղ բոլոր նշանակալի ելակետային տվյալներն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են շուկայական տվյալներից:
- 3-րդ մակարդակ. ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ: Այս մակարդակը ներառում է բոլոր այն գործիքները, որոնք գնահատվում են դիտարկելի տվյալների վրա չհիմնված ելակետային տվյալներից ելնելով, իսկ ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներն էական ազդեցություն ունեն գործիքի գնահատման վրա: Այս դասակարգը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են նմանատիպ գործիքների համար գնանշվող գների հիման վրա, որոնց գծով պահանջվում են նշանակալի դիտարկելի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ գործիքների միջև տարբերություններն արտացոլելու նպատակով:

29. Ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ. իրական արժեք և հաշվապահական հաշվառման դասակարգում (շարունակություն)

(բ) Իրական արժեքի հիերարխիա (շարունակություն)

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքների վրա:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>1-ին մակարդակ</i>	<i>2-րդ մակարդակ</i>	<i>3-րդ մակարդակ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	3,168,623	-	3,168,623
	-	3,168,623	-	3,168,623

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված է 2013թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների վերլուծությունը՝ իրական արժեքի հիերարխիայի համապատասխան մակարդակների կտրվածքով: Գումարները հիմնված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքների վրա:

<i>(հազ. դրամ)</i>	<i>1-ին մակարդակ</i>	<i>2-րդ մակարդակ</i>	<i>3-րդ մակարդակ</i>	<i>Ընդամենը</i>
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Պարտքային գործիքներ	-	3,426,087	-	3,426,087
	-	3,426,087	-	3,426,087

2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը չի չափվել, սակայն այն գործիքները, որոնց համար իրական արժեքը բացահայտվել է՝ ներկայացված են իրական արժեքի հիերարխիայի 3-րդ մակարդակում:

30. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած դեպքեր

Հաշվետու ամսաթվից հետո Բանկի սեփականությանն են անցել անհատապես արժեզրկված վարկերից ստացված երկու գրավ 629,856 հազ. դրամ արժեքով: